

Pred nekaj tedni je angleška četa drznikov, ki jim pravijo "Commandos", nepadla neki norveški otok in ujela nepripravljene nemške in Quislingove vojske, kot pove gornja slika.

Zed. države v vlogi, ki jo je imela Anglija

AVSTRALIJA IN NOVA ZELANDIJA SE ZANAŠATI SEDAJ NAJVEČ NA POMOČ IZ AMERIKE. — IMPERIJ VELIKE BRITANIJE POVSOD OMAJAN. — KAJ STORI KANADA?

Avstralija je bila z Anglijo v najbolj prirejenih odnosih, če tudi od nje izmed angleških dominijev najbolj oddaljena. Enako tudi Nova Zelandija. Ko je vlada v Londonu napovedala septembra 1939 vojno Nemčiji, so ji sledile tudi vlade angleških dominijev.

Nevarnost za cel kontinent

Angliji so pomagale in pomagajo na vseh bojiščih s četami in materialno. Toda ko je postalo jasno, da se Japonska prej ali slej vplete v vojno, je začelo posebno Avstralijo in Novo Zelandijo skrbeti za njuno bodočnost. Zazdalo se jima je, da ju Anglija sama ne bo mogla zaščititi pred Japonci. Takrat so v obema tema dominijonima smatrali Singaporo še za nepremagljiv in angleško mornarico za silo, ki se bo z japonsko lahko spoprijela. Toda kaj pa, če Angliji ne bo šlo po sreči na Atlantiku, če Hitler zmaga v Rusiji in navali potem na Anglijo? Kdo bo potem branil Avstralijo in Novo Zelandijo?

Upanje v Zed. države

V tem položaju so si Avstralci in prebivalci Nove Zelandije odkrito zaželeli, in to povedali tudi javno, da bi jih vzele v zaščito Zed. države. Tedaj še nismo bili v vojni. Le v Tokiu so vedeli iz svojih načrtov, da se bomo kmalu znašli v nji.

Avstralija je bila uverjena, da čim smo stopili v konflikt, ji Japonska ne more biti več toliko nevarna kot ji bi bila, če bi se morala na Pacifiku in drugih oddaljenih morjih boriti s sovražnikom le Velika Britanija. A

kmalu jo je jela ta gotovost zapuščati, kajti Japonci so vse prehitro zmagovali. In nato je padel še pacifični "Gibraltar" — Singaporo. Avstralija in Nova Zelandija sta uvideli, da sta sedaj v pravi resnični nevarnosti in mobilizirale vse svoje sile za obrambo.

In bolj ko kdaj prej sta naslonili svoje upe na Zed. države.

Zamenjena vloga

Ta mogočna severo ameriška republika se je odločila zmagati ne samo nad Hitlerjem v Evropi, nego do kraja obračunati tudi z Japonsko. V sled angleških neuspehov na Pacifiku in v Aziji je padla glavna vloga, ki jo je do te vojne imela Velika Britanija. Prvič, Zed. države so na Pacifiku naravnata sila in imajo z Azijo po morju bližje in boljše prometne zveze kot pa jih ima Anglija, posebno še, odkar je izgubila Malaje in Singaporo in izgubila v Burmi in Holandski pa na Javi.

Amerika odloči vojno

Odločilna bitka bo torej med Zed. državami in Japonsko. Po-

(Nadaljevanje na 5. strani.)

Čemu druginja --- in komu v korist?

"Vse se draži," pripovedujejo možem in otrokom gospodinje. Pa se pri tem prično pomenki, kaj je narobe s to stvarjo.

Kako to, saj smo komaj šele stopili v vojno, pa naj bi kar iznenada vsega primanjkovalo?

Ničesar ne manjka, razen kar država rabi za municionsko industrijo, in živil je v izobilju, z izjemo sadežev, ki smo jih dobivali iz Azije in Afrike.

Prav nikakršnega vzroka ni, da bi živilom dvigali cene.

Kar se dražitve tiče, je umetna. Prekupci so si nagromadili zaloge in nato s spretno kampanjo in s strašenjem, da tega in tega ne bo, avtomatično dvignili cene.

Napravili bodo milijone še vrh tega kar bodo morali od svojih čezmernih profitov plačati dohodninskega davka.

Vlada bi storila nič več kot prav, ako bi cene res regulirala, namesto da v ta namen le troši visoke vsote, cene pa se vzlic temu dvigajo.

Strašijo nas z inflacijo. In res je nevarnost, da nastane, čeprav imamo takorekoč vse zlato, kar ga je na svetu.

Nasprotniki delavstva vpijejo, da so delavci vzrok višanja cen. Oni nimajo nanje nikakršnega vpliva. Ima pa ga vlada, kongres in pa oni, ki trgujejo na debelo.

Če hočemo, da ta vojna za naše ljudstvo ne bo pomanjkanje ob kupih izobilja, je potrebno, da so cene takšne, kakršne delavec ob svojih dohodkih zmora.

PRESOJANJA DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

George Sylvester Viereck je bil nacistički agent. Pisal je kongresnikom in senatorjem protivojne govore in pa take, v katerih so "razkrinkovali" Anglijo in "warmongerje". Celo pokojni senator Lundeen iz Minnesote se mu je vjel. Lundeen je veljal za radikala in sopotnika komunistov. Ko je mlatil po Angliji in proti vojni, ga ni nihče sumil, da je to, kar govori, napisal Hitlerjev agent. Drugi, ki je pomagal Vierecku za Hitlerjevo stvar, je bil newyorški kongresnik Hamilton Fish. Člani zveznega kongresa imajo pravico pošiljati svoje govore poštne prosto. Tako so bili govori Hitlerjevega agenta Vierecka širjeni po Ameriki na stroške ameriških davkoplačevalcev v stotisočih izvodih. In tiškala jih je vladna tiskarna na ljudske stroške. Tudi letake je izdal "proti vojni" in jih urinil v kongresni zapisnik s pomočjo naivnih senatorjev in kongresnikov, da jih je potem širil po Ameriki na vladne stroške. Končno so mahinacije tega fašističnega agenta bile razgaljene in zvezno sodišče ga je spoznalo "krivim" in obsodilo. Tudi tajnik kongresnika Fisha je bil obsojen. Lundeenova vdo-

va pa je pričala, da njen pokojni mož ni vedel, da je Viereck Hitlerjev agent. Ako bi vedel, ne bi sprejemal njegovih govoren za svoje. Bilo bi dobro, ako bi bilo zvezno sodišče toliko pogumno, da bi obsodilo tudi one, ki so prejemali podkupnine od Vierecka in čitali govore, ki jim jih je napisal, v kongresu, senatu in na shodih. Ljudje so bili pod vtisom, da poslušajo protivojno propagando, a bila je v resnici le propaganda Hitlerju v pomoč.

Poljski biro za zbiranje podatkov poroča iz Jeruzalema, da od kar je Nemčija okupirala Poljsko, so gestapovci ubili izmed civilnega prebivalstva okrog 100.000 oseb, in enako številu Poljakov drže v koncentracijskih taborih, kjer jih polagoma ugonabljajo.

Nemški okupacijski oblasti na Norvežkem trda prede. Norvežani se ji na vse mogoče načine upirajo. Naciji jih niti z eksekucijami ne morejo ostrašiti. Sovjetski vladni krogi v Moskvi priporočajo, da naj Anglija in Zed. države pošljejo na Norveško ekspedicijsko armado, ki bo pripomogla, da bo

(Nadaljevanje na 5. strani.)

Številke, ki povedo da delavci nimajo dobička od vojne

V prvih dveh letih, od kar traja sedanja vojna, je povprečen ameriški delavec do konca leta 1941 produciral 10 odstotkov več vsako uro kakor pred vojno, plačal je v isti dobi za potreščine 6 odstotkov več kakor poprej, dočim je njegova mezda narasla (povprečno) le 2,3 odstotka.

Trideset milijonov delavcev ni bilo deležnih skoro nikakršnega izdatnega zvišanja mezde. Vsi pa morajo plačevati za potreščine več in ker se še zmerom draže, je jasno, da življenjski standard teh milijonov najnižje plačanih proletarcev naglo pada.

Lucy Parsons, pionirska anarhistka, preminula

Starejši slovenski socialisti v Chicagu in morda tudi v drugih centrih se gotovo še spominjajo anarhistke Lucy Parsons, ki je včasih nastopala na raznih delavskih shodih.

Njen prvi mož Albert Parsons je bil vsled bombe, ki je eksplodirala na čikaškem Haymarketu, za časa stavke delavcev pri McCormicku (bilo je to leta 1886) obsojen v smrt in obesen. Njegova žena in on sta trdila do zadnjega, da ni on vrgl bombe, a sodišče je obtoženo anarhiste vzlic temu poglavo v smrt. Lucy Parsons se je tedaj zavzela, da bo ostala na močvirski bojni liniji in ga nadomestila, dokler bo mogla kaj gibati.

Dne 7. marca se je dogodil v njeni hiši v Chicagu požar. Lucy Parsons se ni mogla rešiti. Bila je stara 83 let in že do malega slopa in gluha. Njen drugi mož, ki jo je hotel oti iz plamenov in dima, je vsled opeklin naslednji dan umrl.

Pokojnica je zapustila knjižnico z okrog tri tisoč zvezki, večinoma razprave o anarhizmu, socializmu, kapitalizmu, spolnih in drugih socialnih problemih. Rojena je bila v Texasu in radikalna je postala od mlade. Prisegi, da bo ostala na fronti do konca, je ostala zvesta.

Ali postane vsa Irsko ameriška baza?

V začetku tega leta so prišle prve ameriške čete na severno Irsko, torej v del, ki je pod Anglijo. Irski premier Eamon de Valera se je tedaj zbal, da mislijo Zed. države okupirati vsa irsko državo in jo dati za bojno oporišče Veliki Britaniji. Vsled tega je naslovil ameriški vladi protest, da je Irsko absolutno proti kršenju njene nevtralnosti. Mnogi vplivni ameriški Irski so mu nato neuradno odgovorili, da je boljše, ako krši irsko nevtralnost Roosevelt nego Hitler.

NEODVISNE JEKLARSKE KORPORACIJE ZA BOJ PROTI UNIJI DO KONCA

V PRID VOJNIH PRIZADEVANJ IN ZMAGE NAJ DELAVCI NAJVEČ PRISPEVAJO. — KOMPANIJE ZA "ZAPRTO DELAVNICO" IN PROTI ZVIŠANJU MEZDE

Jeklarska industrija — v tem slučaju takozvane neodvisne jeklarske korporacije, zvane v ameriški javnosti "little steel", se odločno upirajo priznati unijo, čeprav je velika večina njihovih delavcev organizirana v nji.

Spor, ki ga je treba rešiti

Te kompanije — imenujejo se Bethlehem Steel, Republic Steel, Youngstown Sheet and Tube, in pa Inland Steel — so se zavzele, da kljubujejo uniji jeklarskih delavcev (CIO) do konca. Dočim se je jeklarski trust podal kmalu ko je unija organizirala njegove delavce, se te družbe rajše poslužujejo sile, podkupovanja in druge kampanje, da očrnijo prizadevanja unijskih delavcev.

"Ščitenje" manjšine

Pravijo, da so proti priznanju unije zato, ker hočejo pred njo varovati one delavce, ki niso vanjo. Steel Workers Organizational Committee (unija CIO) je dokazal, da je 75 odstotkov delavcev pri omenjenih družbah včlanjenih v nji, torej velika večina, in po vseh zakonih, tikajoči se odnošajev med delavci in delodajalci, bi morala biti priznana. Ko se je skušala uveljaviti v zadnji stavki, so jo kompanije s pomočjo oblasti zadušile s terorjem in v krvi (na primer v South Chicagu, v Ohiu in v Penni). Sedaj se je unija obrnila s svojimi dokazi o večini in z drugimi argumenti, ki pričajo, da ima pravico zahtevati priznanje, na novi War Labor Board, ki ima v času vojne nalogo reševati industrialne spore. Družbe so omenjenemu odboru podale protizgledne dokazila, da bi bilo sedaj, ko smo zapleteni v vojno, še posebno "neameriško", ako bi delavce primorali v unijo in jih prisilili plačevati assesment, ako ga prostovoljno nečije.

Vprašanje "zaprtje delavnice" Prav odločno pa so proti zaprtju delavnice, taki, kakor jo unija zahteva. A ob enem je to, kar one hočejo, v resnici zaprta delavnica — proti uniji. SWOC ima pri teh kompanijah že 145 tisoč članov. Poleg priznanja unije v pravem pomenu besede (ne samo da bi bila priznana na papirju) zahtevajo zvišanje mezde po \$1 na dan. Družbe na drugi strani pa seveda hočejo, da se zaslužek delavcem zniža s tem, da ne bi prejeli za nadure (overtime) nič več kakor v regularnih urah.

Kdo je lojalen?

V svoji propagandi družbe pripovedujejo, kako bi bila tudi dolžnost unij in delavcev sploh pomagati v oboroževalni produkciji, ako hočemo zmagati v vojni. Gospodje ravnatelji ne vedo, kaj je garanje v jeklarnah po 8 do 12 ur na dan. Sebi nakazujejo plače po sto tisoč dolarjev na leto in še stroške si zaračunajo. Pozimi se gredo lahko "odpočit" v Florido, na Kubo, v Južno Ameriko, na Havaje ali kamor že jih veseli, in enako v poletju. Delavci so pripravljeni storiti vse v svoji moči, da produkujejo pospešeno, od svoje mezde vlagajo v obrambne krož, prispevajo za Rdeči križ in sodelujejo kjer že je potrebna njihova pomoč. Hočejo pa vedeti, da če so lahko korporacije v "uniji", ako se one lahko združeno potegujejo za svoje koristi, čemu naj bi delavcem, ki jim kupijo bogastva in dividende, odrekli to pravico! Zato jo zahtevajo!

Tudi delavci dobro razumejo, da "odprta delavnica" ne pomeni odprto, nego zaklenjeno za unijo. V njih odsele vsakega, ki ga kompanijski špijoni osumijo, da je agitator in organizator. Le če se unijo prizna, bodo te vrste krivice odpravljene.

Ali vam je naročnina potekla?

Zastopnik iz neke naselbine piše: Tem in tem je naročnina potekla. Žive pol milje stran drug od drugega, jaz pa nimam ne avta, ne časa, da bi mogel k njim. Saj sem bil parkrat, pa jih ne dobiš doma. Delajo, ali pa so po kakih drugih opravkih, ti pa imaš večer na ta način razbit, ne da bi kaj storil.

Povejte ljudem, da naj naročnino rajše sami obnavljajo, ker ni takih zastopnikov, ki bi imeli čas iti okrog.

Gornje se tiče naselbin, kot je na primer Detroit. Pa Chicaga, kjer imamo naročnike na vseh koncih in krajih mesta.

Ako hočemo v takih naselbinah obiskavati ljudi, ki jim je naročnina potekla, pomeni to v vsakem posameznem slučaju povprečno nad eno uro časa zamude za onega, ki utegne na pot. A jih nimamo kaj dosti, ki bi utegnili.

Torej prosimo, obnovite naročnino sami. Čim vas upravništvo o tem pismeno obvesti, ako le mogoče, ne čakajte, da bi kdo prišel k vam v ta namen osebno na dom, nego nam pošljite obnovev, kar vas bo stalo par centov več za money order ali ček, pa za poštino, a nam pa boste prihranili mnogo dragocenega časa in zastopniki bodo tudi veseli, ko jih ne bomo drezali, naj tekajo okrog.

Smo v vojni, časa je malo, vse se draži, pa nam bo vsak kosček sodelovanja v prid. In še nekaj: Poskusite pridobiti vašega prijatelja ali znanca, da tudi on postane naročnik tega lista.

Najbolj revni največ trpe in so najbolj izkoriščani

Predsednik Roosevelt je nedavno znova opozoril kongres, naj dovoli potrebne vsote za podpiranje bednih. Nekateri časopisi, v Chicagu na primer dnevnik Sun, priobčujejo članke o pomanjkanju in trpljenju družin, ki so vsled razmer in raznih okoliščin pahnjene na dno in prepuščene pozabljenju.

Tisti, ki niso še nikoli občutili pomanjkanja, ali boleznij, si morda niti predstaviti ne morejo, da je v tej teželi tudi sedaj nekaj milijonov ljudi prepuščenih uničenju vsled bede, v kateri žive.

V nekaterih državah se doba poslanci, ki legislature opozar-

jajo na to socialno zlo. Tudi v zveznem kongresu jih je nekaj. Toda vendar tako malo, da večina "ljudskih" zastopnikov tega nikakor noče vzeti resno. "Zastopnikom" ni nič hudega, pa se ne morejo poglabiti v bridkost onih, ki trpe.

Toliko bolj pa se brigajo, kako bi poslalski razmere onim, ki so zaposleni za čimnizje mezde. Skozi minulo krizo so bili v tej in v oni državi sprejeti zakoni, ki regulirajo mezde in delavnik. In postave, ki ščitijo ženske in otroke.

Vse te naredbe in postave so bile sprejete po dolgem trudu in bojih vsled pritiska razmer. In še te ne bi bile šle skozi, ako

se bi Roosevelt toliko ne prizadeval in oznanjal "new deal".

Sedaj marsikje tiste postave razveljavljajo pod pretežno, da ovirajo naša vojna prizadevanja.

Na primer, ženske naj spet delajo neglede koliko ur na teden. Postave, ki jim določajo delavnik šest dni v tednu po ossem ur na dan se naj za časa vojne razveljavijo. Trgovine, hoteli, restavracije in slična podvzetja pritiskajo na poslance, da naj le kar brž odpravijo razne omejitve, ker manjka delavk. Kompanije so močne, ravnatelji imajo čas, in pa posebne sklade, iz katerih zajemajo za agitacijo, podkupnine, oglašanje in za kar še smatrajo, da je

potrebno trositi njim v končno korist. Delavke in drugi najbolj izkoriščani delavci pa nimajo nikogar, ki jih bi upošteval ali se zanje izdatno boril. Večinoma so neorganizirani. Ponekod so v uniji, katere pa v mnogih slučajih dominirajo raketirji.

Milijoni teh delavcev bi lahko veliko pomenili, če bi znali svoj politično pravilno misliti. Poslanci so odvisni od njihovih glasov. A ker vedo, da jih od delavcev dobe, pa če kaj store zanje ali ne, se rajše prikupujejo delodajalcem, delavcem pa pred volitvami sipljejo obljube. To je vse, kar dobe delavci od njih: obljube, ki jim jih nikdar ne izpolnijo.

"Poslednji mož"

Veseloigra v 3. dejanjih. Vprizori jo dramski odsek kluba št. 1 JSZ v Chicagu v nedeljo 15. marca v dvorani SNPJ. Pričetek ob 3. pop. Nabavite si vstopnice v predprodaji. So cenejšje kot pa pri blagajni. Rezervirajte si jih pri Proletarcu, Rockwell 2864.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vali rokopi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zajts
Business Manager.....Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue

CHICAGO, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864

Napad angleških letalcev na francoska mesta

Od kar je Francija sklenila s Hitlerjem premirje in mu prepuštila vsa svoja važnejša obrežna mesta, razen par v Sredozemlju, jih angleški letalci napadajo kolikor največ morejo.

Šele prošli teden pa se je dogodilo, da so napadli tudi predmestje Pariza, v katerem so svetovno slovite Renaultove avtne in municijske tovarne. Nacistična oblast v Parizu trdi, da tovarnam niso napravili škode, pač pa ubili stotine delavcev in dva tisoč oseb ranili.

Francoska vlada v Vichyju je označila ta napad za najhujšo potezo, kar jih je izvršila Anglija proti svoji bivši zaveznici. Lotila se je pobijati civilno prebivalstvo v Parizu, dočim si nad Berlin ne upa, pravi jo v Vichyju.

Tudi francoski poslanik v Washingtonu, Gaston Henry-Haye, je protestiral pri naši vladi in izjavil, da se nad angleško brutalnostjo zgraža vsa Francija, okupirana kot neokupirana. Državni tajnik Sumner Welles mu je odgovoril, da je bil napad upravičen in dovoljen po mednarodnem vojnem pravu, ker tovarne, ki so bile napadene, služijo osemdeset odstotkov Nemčiji in le 20 odstotkov potrebam domačega prebivalstva. Sploh je vsa francoska industrija uposlena za nacije in še bolj bo v tem letu, ko se Hitler pripravlja na nove ofenzive.

Anglija torej nima vzroka, da bi bila sentimentalna glede napadov na vojne objekte v Franciji, če hoče škoditi Hitlerjevemu namenu.

Vendar pa si z napadom na predmestje Pariza ni koristila na ugledu. Saj med francoskim ljudstvom si je nakopala le srd. Francoski proletarijat želi Angliji zmago, smatra pa, da z napadi na pariška predmestja ne bo porazila Hitlerja. Mora v Berlin, ako hoče ona narekovati mirovne pogoje. Bodisi, da je bilo v predelu okrog Renaultovih tovarn od angleških bomb res tisoč delavcev ubitih, kot trdi eno poročilo, ali 600, kot ugotavlja drugo, ali le par sto, kot menijo v Angliji, res je, da je bil psihološki učinek na Francijo slab. A zdi se, da Angležem ni na tem, da se je bi njeni letalci ogibali. Francija pomaga Hitlerju, in kdor njemu pomaga — hote ali nehote, prostovoljno ali prisiljeno, je njegov zaveznik in sovražnik Velike Britanije. Takšno je stališče angleškega vrhovnega poveljstva in Sumner Welles meni, da drugačno sploh biti ne more. Vzlic temu pa so v Washingtonu napram vladi v Vichyju veliko bolj popustljivi kakor v Londonu.

Tragedija Francije je v resnici težka. Zbita in ponižana je v vsakem oziru. Pogrebni govori ob žrtvah pri Renaultu so dali Francozom priložnost znesti se nad Angleži, ker se nad Nemci, ki jih tišče za vrat, nikakor ne upajo.

Svet razdeljen v štiri smeri

Ko je Mussolini postal poglavar Italije, je oznanil, da bo v nji ustvaril sistem, ki bo začetek nove svetovne uredbe. Označil ga je za fašizem.

In res se je razširil v vse kraje sveta. Ponekod ima vladno moč, drugod deluje podtalno, in javno, ako sme.

Trdnjave fašizma so poleg Italije Nemčija, ki je sedaj vodilna fašistična sila, Japonska in Španija. Močno zaslonbo ima v argentinski vladi, na Portugalskem in več ali manj v raznih drugih deželah, posebno v okupiranih. Tudi Francija se pretvarja vzlic svojim demokratičnim tradicijam v fašistično obliko države.

Druga smer, ki je nastala še prej nego fašistična, je boljševiska Rusija. Njen vladni sistem je v bistvu sličen fašističnemu, dasi je sledni nastal s protikomunističnimi gesli. Sedaj sta drug proti drugemu v smrtni borbi.

Tretja dominantna sila je kapitalizem, ki ima glavno oporo v Zedinjenih državah in v Veliki Britaniji. Bazira na liberalizmu in demokratičnih načelih. Prizadeva se, da obvaruje v sedanjem konfliktu čimveč mogoče starih kapitalističnih tradicij.

Četrta smer v tem svetovnem vretju je socialistična. Komunizem, fašizem in kapitalizem črpajo za svojo ohranitev, ali pa za svoje uveljavljanje, iz socialističnega programa.

Rooseveltov new deal je vzet iz socialističnega minimalnega programa. Anglija ga ima še več uvedenega. Enako vsi angleški dominijoni, posebno Nova Zelandija in Avstralija. Z zmago zaveznikov se bo uveljavila najbolj socialistična smer. Kajti ničesar drugega ne more dati narodom in državam po svetu svobode, vzajemnost in blagostanje, kot socializem, zidan na temelju demokracije. Torej demokraciji socializem. Vsak drugačen je plagijat.

Ni dovolj, da si član unije, nego je potrebna tudi unijska, delavska zavest. Žal, da je v marsikateri niti odborniki nimajo.

Angleži so izgubili v obrambi Singapura, ki so ga jim vzeli Japanci, do sto tisoč mož. Posrečilo se jim je poslati v Avstralijo le nekaj stotin angleškega civilnega prebivalstva, edinoma ženske in otroke. Eno takih skupin, ki je bila na begu iz Singapura, predstavlja gornja slika.

NEKAJ BELEŽK IZ ARGENTINE

Piše IVAN KACIN

Svoj čas smo poročali v Proletarcu o splošnih argentinskih razmerah, ki se bistveno od takrat niso skoro v ničemer izpremenile. Predsednik republike, Ortiz, še vedno "stavka". Potem je odstopil še zunanji minister ter so na njegovo mesto poklicali svojega poslanika pri papežu. Na potu proti domu, kakor smo čitali v listih, je obiskal fašistične in protifašistične prestolice in povsod je bil deležen toplega sprejema, kakor se spodobi diplomatu, ki gre zavzemati v koncertu ameriških republik mesto v eni največjih, kot je Argentina.

Nekateri, ki se na politiko bolje razumejo, so videli v tem novem zunanjem ministru fino politično potezo argentinske vlade, češ, da je hotela na ta način potolažiti svojo lastno peto kolono, ki je v Argentini zelo močna in tiste, ki jo odzunaj podpirajo. Medtem pa so se socialistični in radikalni poslanci, posebno prvi, spravili z vsi silo na naciste in fašiste ter zahtevali od vlade na podlagi protidržavnih dokazov, prekinitev njihovega delovanja.

Notranji minister je izdal dekret, ki prepoveduje delovanje nacističnih organizacij, a ne tudi fašističnih, točno na tisti dan, ko so pričeli veliko zborovanje diplomatije vseh ameriških držav v Rio de Janeiru. Udeležil se ga je osebno tudi argentinski zunanji minister.

Pred nekaj meseci smo imeli delni poizkus upora v armadi, posebno v letalstvu, a se je kmalu vse poleglo in ni slišati o kakih uporih nič več. Glavne voditelje so pozaprlji, katerim se ni posrečilo pobegniti in vrhovno vodstvo so izročili drugemu generalu, ki je obiskal vse sosedne države ter se osebno prepričal, da od sosedov ne protijo nikake nevarnosti, kar je seveda zelo lepo, če se na domačo armado ni zanesti.

Pred dnevi pa je vojaška uprava izdala dekret, da se zadnjega letnika vsled slabih mednarodnih razmer ne odpusti še domov, marveč morajo služiti domovini še nekaj mesecev, da se medtem novi privadijo orožju, ki so kot navadno v začetku leta odšli v vojašnice.

Število rekrutov se ni povečalo, marveč po vsej priliki zmanjšalo. V nekem vojaškem okraju smo se osebno prepričali, da je vojaški zdravnik "škar-tiral" 80% novincev ter jih grobo nadržal za venerično obolenje. To je slabo znamenje za bodočnost argentinskega naroda.

Skoro v presenečenje vseh, najbolj pa delavcev samih, je vlada pred nekaj meseci skoro sama od sebe, namreč brez kakih delavskih stavk, kakor je običajno bilo v navedi skoro povsod v takozvanih demokratičnih državah in tudi tukaj ni

vzeli v kolikor so mogli pod varstvo tudi svoje nacistične brate, imajo v tej deželi zelo močno besedo, mnogo večjo nego bi si kdo na zunaj predstavljaj. V mestih sicer nimajo vpliva, a ga imajo na deželi, kjer je ljudstvo manj razsodno. Glasilo organiziranih argentinskih kmetov, ki so povečini koloni in italijanske narodnosti, je fašistično nastrojeno. Organizacija sicer ne šteje več nego 12 tisoč članov, a je edina. Svoj čas je štela čez 30 tisoč članov ter je bila takrat v dobrih odnosih s socialisti. To pa ni šlo v račun zemljolastnikom in drugim argentinskim politikom ter niti Mussoliniju v Rimu ne, ki voditelja teh kolonov osebno pozna, ker je njegov sorojak seveda. Posrečilo se je ločiti agrarce od socialistov ter so od 30 tisoč namerak padli na 12 tisoč. Pa ne samo to: agrarci so imeli od druge strani ponujen velik kredit od vlade, oziroma takratnega predsednika državne banke, na katerega velikodušnost so agrarci zidali. Seveda je bil ta kredit nujen s političnega namena, ki ga potem niso hoteli dati, ko so enkrat kmete ločili od socialistov. Tako je zadobila organizacija kmetov dva silna udarca, ki bi jo kmalu vpro-pastila popolnoma. Zarubili so jim veliko združno poslopje s tiskarno vred ter izhaja njih list samo še dvakrat tedensko, medtem ko je preje izhajal dnevno in v večjem formatu in obsegu. V listu seveda pišejo, da so socialisti vsega krivi, češ, da so se hoteli polastiti vodstva agrarcev na katerega se kot meščani ne razumejo. Ozadje je seveda vse drugo, kakor so

VSI STARI PO LETIH ŠE NISO STARI PO MIŠLJENJU

V prejšnji številki na 1. strani je bil kratek članek z naslovom "Ali je hiranje aktivnosti med nami staranje krivo?"

Citiran je bil v tistem članku Peter Benedict iz Detroita, ki je pisal, da je "stiranje" in pa zredčevanje rojakov vsled smrti temeljni vzrok pojemanju delovanja v društvih, na našem kulturnem polju in v naši delavski politiki.

Te dni pa smo prejeli pismo iz male farmerske naselbine Boone blizu Puebla v Coloradu, ki ga je poslal 77-letni MIKE POGORELEC, brat našega upravnika in tajnika JSZ.

Mike, ki je pionirski priseljencec in je bil tudi eden izmed onih, ki so pred desetletji iskali srečo v Jeramovi "Rajski dolini" v Californiji, je farmo v Boonu prepustil sinu, a ostal je dalje na nji, da počiva na kraju, kjer je pustil največ svojega znojca. Ako bi bil Mike živel kje v večji naselbini, bi bil naš aktiven delavec, in tudi tam se rad udeležuje priredb in shodov naprednih organizacij, ki se vrše v Pueblu. Naročnik Proletarca je od prve številke, enako njegov brat Charles. Ko v pismu pove o delu na farmi in o domačih stvareh, je dostavil, da pozdravlja urednika in njegovo ženo, kajpada posebno še Charlija in ženo, ter druge znane ljudi. Želi listu srečo in kot običajno, kadar piše, je bil v pismu dolar v tiskovni sklad Proletarca.

Ni jih mnogo živečih, ki bi bili naročniki tega lista od početka. Ob priliki bo upravniki njihova imena objavili, enako imena onih, ki so naročniki Proletarca dvajset let in več. Teh pa je precej.

Marsikdo izmed njih je bil za ta list in našo zvezo vnet agitator, dokler je mogel, nato so prišli drugi in nadaljevali. Še veliko jih je, ki se bi lahko pridružili in pomagali tej skupini pri delu, kajti baš v teh resnih dneh potrebujemo ljudi, ki bi agitirali, učili in organizirali delavce za aktivnosti in program, ki ga zastopamo.

oni, ki so odstopili takoj razumeli in tudi ti, ki so še včlanjeni, jim ne verjamejo vsi ter polagoma odstopajo, a pri vodstvu se krčevito držijo fašističnega naziranja ter po čitanju lista verujejo v fašistično revolucijo, kakor jo je izvedel Duce v Italiji. Ta organizacija tudi zbira žito za italijanske otroke.

Ker glasila italijanskih kolonov v Argentini ne doseže večje število ljudi nego jih je včlanjenih v njih organizaciji, je za ostale prevzel skrb pa pred letom ustanovljen list "El Pamperor", ki ga lastuje neka tukajšnja ital. bogatinka in njen sin, a po vsej priliki pod duhovnim in finančnim vodstvom nemškega in italijanskega poslaništva. Preiskava seveda tega ni mogla dokazati, kakor je v drugih slučajih, kajti bogatim ljudem ni treba dokazovati svojih dohodkov in stroškov v te ali one svrhe.

Ce vpoštevamo vse te okoliščine in ostale, ki so s fašističnim gibanjem v zvezi, kakor upor v armadi, fašistične simpatije nekaterih ministrov, guvernerjev in drugih, potem "stavkanje" predsednika republike, tedaj lahko vemo kakšne so v splošnem notranje politične razmere te dežele. In tudi gospodarske in še manj socialne niso rožnate. Te dni si je kjer življenje neki kmet, ker ga je zemljolastnik po tridesetih letih garanta hotel vreči s svoje zemlje ter nadomestiti z živino, ki sedaj več vrže nego sejanje žita. Neki drugi kmet je iz enakega vzroka ustrelil upravnika. Večinoma pa udano trpijo in čakajo boljših časov, ki bodo menda po tej vojni nastopili, ko se bo spet moglo izvažati v Evropo.

Vlada je pred kratkim za nedoločen čas odredila obsešno stanje za vse republike ter prepovedala listom komentiranje o tem. Pred letom je Proletarec pričel par člankov o razmerah na argentinskem kampu, kjer so se čitatelji lahko seznanili o razmerah na južnem delu ameriškega kontinenta. Sedaj pa prinašamo izveček iz razgovora, ki ga je te dni imel z urednikom nekega tukajšnjega lista socialistični poslanec in tajnik socialistične stranke, Juan A. Solari. Razgovor se je nanašal na kolono, ki se je ustrelil, ga je zemljolastnik po tridesetih letih obdelovanja polja zapodil in tam kjer je kmet preje oral in sejal nastanil krave, ki sedaj več vržejo nego obdelovanje polja. Poslanec Solari je med drugim dejal takole:

Dogodki v Juninu niso drugega nego jasen dokaz do kakšnega ekstrema prideva režim na zemljolastniški podlagi. To je fundamentalno in pogubno za našo bodočnost. Lastniki zemlje, ko poteče petletna pogodba določena v zakonu, pritiskajo na vse načine na kolono, da ga za prihodnjo pogodbo še bolj zaslužijo in sedaj izženejo, ker jim več vrže živinoreja nego obdelovanje polja. V prvem slučaju kmetje delajo izključno za odplačevanje najemnine, prevoznih stroškov pridelkov, ki gredo povečini skozi roke umazanih prekupčevalcev, med tem ko so v zadnjem slučaju enostavno vrženi na cesto. Zemljolastnik pač sme po postavi delati s svojo lastnino, kakor mu največ nese. Pa če tudi zemljolastnik po petih letih pogodbe s kolonom v smislu zakona ne misli spremeniti poljedelstva v živinorejo, kolona, potem ko mu je znatno izboljšal zemljo, ne mara obdržati več, marveč si enostavno pogodi z drugim kolonom, ki ga na podlagi izboljšanja zemlje njegovega prednika še bolj obremeni sebi v prid. To je že stara in preizkušena taktika zemljolastnikov.

V nekaterih provincah plačujejo koloni zemljolastnikom polovico od pridelkov. Zemljolastnik si lastuje pravico na pisani pogodbi določati setev, žetev, mlatev in sploh vsega; kolon samo dela kot gospodar želi. Ni mu dovoljeno rediti prečiščev v svojo lastno uporabo, niti krav za mleko otrokom.

A to še ni vse. Nekateri koloni, ki so si po več letih le prihranili kak tisočak, bi želeli obdelovati polje svobodno, to je tako, kot bi si sami želeli. V tem slučaju morajo plačati tudi do trideset pesov od hektarja letno ali okrog pet tisoč pesov

letno od čakre, ki so razdeljene na okrog 160 hektarjev vsaka. Če kolon ne more plačati točno najemnine v denarju, mu ima zemljolastnik pravico zarubiti na njivi ali ob mlitvi vse pridelke in če ti ne zadostujejo, polastiti si orodja, konj in vsega, kar kmet rabi pri obdelovanju polja. Če kmeta zadene slaba letina v začetku njegovega poizkusa svobodnega obdelovanja polja, so vsi njegovi dolgotrajni prihranki izgubljeni.

Ce bi tudi senat odobril kolonizacijski načrt kot ga je poslanska zbornica ter ga sprejela v zakon, bi bile razmere za poljedelca dokaj drugačne. A tega načrta, ki je bil projektiran leta 1940, ni odobril niti Poljedelski narodni svet, niti izvršna oblast, niti ministrstvo poljedelstva, ki bi moralo za začetek izposlovati od finančnega ministrstva trideset milijonov pesov. Upati pa je — je zaključil poslanec Solari — da bodo razmere na kampu in še posebej umor v Juninu, prislili merodajne faktorje razmišljati o tem.

Socialistična stranka je te dni pričela z živahno kampanjo v Buenos Airesu v prid mogočnejšemu socialističnemu razmahu med ljudstvom. Škoda, da se za podeželje ne morejo bolj zanimati.

Odbor Cankarjeve ustanove

Pod rubriko "Književni vestnik" v prejšnji št. so omenjene spremembe v upravnstvu in uredništvu Cankarjevega glasnika. Zapisnikar Joseph Jauch poroča, o tem v Enakopravnosti z dne 17. februarja med drugim sledeče:

"V odbor Cankarjeve ustanove za leto 1942 so bili na seji 7. februarja izvoljeni predsednik Frank Česen, podpredsednik Milan Medvešek, tajnik upravnika Ludvik Medvešek, blagajnik John Tavčar, zapisnikar Joseph Jauch, nadzorni odbor: John Krebel, Louis Furlan in Josephine Tratnik; prosvetni odbor: Milan Medvešek, Louis Kafferle in Ivan Jontez; gospodarski odsek: predsednik Vinc. Salmich, podpredsednik Anton Jankovich, Rose Yurman in Mary Furlan. V direktorij so bili nadalje izvoljeni in na tej seji nenayzkoji sledeči rojaki: Vatro J. Grill, Anton Skapin, William Candon in Milka Pagon.

Nadalje se je vzele v naznanje želja urednika C. G. Etbina Kristana, kateri pismeno sporoča in navaja vzroke, da bi se ga vzele iz uredniške liste zaradi oddaljenosti in rahlega zdravja. Ostane začasno pomožni urednik Ivan Jontez.

Dosedanji tajnik-upravnik L. Zorko poda pismeno resignacijo kot tajnik-upravnika in direktorja. Navaja svojo željo in vzroke in želi, da se mu voli naslednika. Resignacija se vzame na znanje.

Zbor je nadalje odobril sklep seje direktorija in društvenih zastopnikov, da se priredi v soboto 11. aprila, v Slovenskem narodnem domu jubilejni banket k 75-letnici pisatelja Etbina Kristana, kot skromno priznanje hvaležnosti za njegovo dolgo dobo delovanja v izobrazbo slovenskega naroda v naši rojstni in novi domovini."

Tole mi ne gre v glavo?

Kako to, da se ljudje tako silno boje edinega sredstva, ki lahko da svetu trajen mir in blagostanje?

INA SLOKANOVA:

Jernejček iz predmestja

Sesto leto je že izpolnil Jernejček, vendar pa še ne hodi v šolo, ker je za svoja leta še premajhen in preslaboten. V šolo pojde šele drugo leto. Zdaj pa se še lahko igra. Od zgodnjega dopoldneva v pozno popoldne vsak dan lahko nemoteno gradi svoje gradove iz blata in mesi pogače iz mlakuž in cestnega prahu. Nihče ga pri tem ne moti in ne graja, saj je njegova mati ves dan v tovarni, teta Mina, ki je čez dan prevzela skrb zanj, pa ima skrbi s kopico svojih otrok. Največ, kar napravi zanj, je, da ga opoldne pokliče k skupni skledi in mu potem osorno in nestrpno namigne takoj, ko je odložil žlico, naj se čimprej spet, izgubi na cesto nazaj. Toda Jernejčku ni zato prav nič hudo, nasprotno, čisto srečen in zadovoljen je s tem svojim ubogim življenjem, ki mu je vsebina, siva umazana cesta, oscrna teta Mina in mlada mama, ki pa jo vidi samo zvečer in ob nedeljah in je večinoma tako utrujeno resna in hladna do njega. Toda Jernejček je še premajhen in preneumen, da bi vedel, da je življenje drugih otrok drugače kakor njegovo, da spe v belih posteljicah, jedo čisto oslaskorne kolačke in imajo mamice, ki se jim smejlajo in poljubljajo.

Cesta je Jernejčkova največja prijateljica. Saj je tako svojsko lepa s svojimi kotanjami, kjer se ob dežju nabere voda, da se izpremeni v velike mlakuže ali morja, kakor pravi Jernejček, ko ves zavzet strmi v papirnate čolnice, ki jih je sam nerodno zmašil kakor je vedel in znal in jih spustil na potovanje po teh umazanih morjih. Na gornjem koncu ceste je veliko smetišče in to smetišče je Jernejčkova pravljica iz tisoč in ene noči. Koliko dragocenih igrač je že tam našel. Skodelico z naslikanim pisanim metuljem in odbitim ročajem, v kateri mesi svoje pogače, zarjavel obroč od soda, s katerim se podi po sredi ceste, da plava

oblak prahu visoko nad njegovo kuštravo glavico, star, preluknjan moški klobuk; ki si ga povezne na glavo, kadar se igra "gospoda", gumbi, ki mu služijo pri igri za denar. To so le nekatere stvari iz pisane zaklada njegovih igrač, s katerimi se je založil na smetišču. Toda to vse skupaj je samo neznan drobec napram tistemu najlepšemu in najdragocenejšemu, kar je našel tisto bridko jutro, ko je bil od tete Mine hudo tepen, ker je razbil krožnik in se je potem ves moder od udarcev in hteč potepel na cesto in v svoj najljubši koteček: na smetišče.

Tam je sedel na poveznjeno zarjavelo skledo in se zatopil v svojo bridkost. Oči so ga pekle od solza, hrbet ga je bolel od udarcev, zato je sedel nepremično in si zakrival zardele oči z umazanimi rokami pred soncem, ki je žarelo z vso žarko poletno močjo. Tako je ždel, dokler se ni končno naveličal, potem pa je počasi potegnil zdaj eno in potem še drugo roko z oči ter se žmirajoč uporno zagledal naravnost v sonce. Potem je njegov pogled prerom smetišče in veče je ugotovil, da se je kup smeti od večeraj znatno povečal. Ta ugotovitev ga je vselej razveselila, zlasti pa še danes na ta dan, ki se je zanj tako žalostno pričel.

V hipu so bile pozabljene vse nevednosti in bolečine, ki mu jih je povzročila teta Mina, odnošno njen iztepač. Planil je na kup smeti in jih pričel izkopavati. Najprej je naletel na same vsakdanje reči, ki sestavljajo vsako smetišče: papir, olupki, čepinje, škatljice od konzerv in paste za čiščenje čevljev, no, to ni bilo nič zanj. Takšnih, vsakdanjih igrač je bilo že dovolj v njegovi zalogi. Toda, ko je z drobnimi rokami med čepinjami in olupki gребel dalje, je naletel na nekaj velikega, rjavčega, ki je izgledalo kot nekakšen obtesan in pobarvan kos lesa. Radovedno je gребel

dalje. Končno je izgrebel velikega, rjavčega lesenega konjiča, ki je moral biti nekoč prav takšen, kakor tisti lepi konjiči v velikih izložbah trgovin z igračami. Seveda je bil zdaj ta najdeni konjiček precej drugačen, ker sicer ga pač ne bi lastnik zavrgel. Rep in griva sta mu manjkali, zadnje noge je imel samo polovico in trup je bil ves obdrnjen. Tudi od lepe rdeče uzde mu je visel še samo košček jermenčka na desnem ušesu, toda kljub vsem tem velikim napakam in poškodbam se je zdel Jernejčku tako čudovito lep, da se ga zdaj, ko ga je popolnoma odgrebel, skoraj ni upal dotakniti več. Kar gledal ga je in gledal.

Ko se ga je tako dodobra zagledal in se mu načudil, ga je končno vseeno rahlo in nežno kolikor je mogel dvignil s kupa smeti ter ga odnesel na travo, ki je v ozkem pasu rasla ob cesti. Izpulil je šop trave, jo pomčil v mlako ter pričel čistiti svoj zaklad. Ko ga je tako vsega umil in odpravil z njega neznago s smetišča, ki se ga je držala na vseh straneh, ga je nazadnje še vsega pošteno zbrisal s srajčnim rokavom. Potem je prišlo najpoglavnejše: konjiča je skušal postaviti na noge. Toda uboga lesena mrečina je omahovala in padala zdaj na desno zdaj na levo pa naj se je Jernejček z njo še tako trudil. Bil je namreč invalid, ta leseni konjiček, čeprav je bil zdaj, ko ga je Jernejček osnažil, še precej zal na pogled, polovica zadnje noge mu je pa še vendarle manjkala.

Končno se je Jernejček moral sprijazniti z mislijo, da konjiček ne bo mogel nikoli več sam stati. Stekel je nazaj na smetišče, poiskal kos opeke in ga z njo podprl. Zdaj pa je konjiček vendarle stal. Joj, kako nepopisno lep je bil šele zdaj. Z iskrenimi očmi ga je gledal Jernejček. Skozi ograjo na nasprotni strani so silili kapucniki. Pohitel je tja in jih natrgal šopek. Potem je šopek zatlačil za ostanek jermenčka na konjičkov glavi. Njegove umazane roke so ljubkjuče zdrsele preko obdrnjenega konjičevega temena, ves zavzet ga je miloval:

Thomas Mooney dokončal svojo težko pot

Dne 7. januarja 1939 je bila dolgotrajna borba za osvoboditev Tom Mooneyja končana. Californijski guverner Culbert L. Olson ga je oprostil zapora in ga proglasil nekrivim zločinca, radi katerega je bil v letu 1916 obsojen na smrt. Bil je obtožen napada na parado, ki je leta 1916 demonstriral v San Franciscu za boljše narodno obrambo in "za vojno". Nekdo je ob trotoarju, kjer se je po cesti pomikala parada, postavil pekleniški stroj. V eksploziji je bilo deset paradišnikov ubitih in 40 ranjenih. Nastala je panika in pa silna zahteva, da se mora krivce najti in jim dati najhujšo kazen. Obtožena sta bila atentata Tom Mooney in Warren K. Billings. V vojni historiji, ki je valovela one dni, in v sled množice nad napadalc, sta bila obsojena. Mooney v smrt. Zanj je posredoval predsednik Wilson. Kazen mu je bila spremenjena v doživotni zapor. Enako kazen je dobil Billings, ki ga je guverner po 23. letih zapora tudi oprostil. Mooney se obsodbi ni podal, ne Billings. Organizirala sta obrambo in pomagala jima je posebno s prispevki stotisoče delavcev. Mooney je pred obsodbo imel v čisti posebnosti pokojnega E. V. Debsa in agitiral zanj v volilnih kampanjah socialistične stranke. Ko je Tom Mooney prišel iz ječe, je izjavil, da bo propagiral slovo in združenje med unijski. On je član AFL. Shode po delih so mu aranžirali komunisti, toda niso dobili pričakovanega odziva, ker jih ni podprlo vodstvo nobene izmed omenjenih unijskih zvez. Medtem je Tom imel še spor z ženo, se ločil in vmes pa se zdravil. Kajti bil je težko bolan in podvržen se je moral štirim operacijam. V poslednji, dne 6. marca, je v bolnišnici St. Luke v San Franciscu podlegel. Star je bil le 38 let. Umrl je v zavesti, da je mada zločinca, ki so mu ga hoteli naprtili, izbrisati, toda trpel je mnogo. Rojen je bil v Chicagu, v irski družini, in pričel delovati v unijski in v socialistični stranki leta 1906.

"Moj, moj konjiček!"

Se nikoli ni Jernejčku dopoldan tako hitro in neopazno minil kot tisti dan. Ko je opoldne stopila teta Mina na prag in je živo zaklicala po ulici: "Nejč jest!" je Jernejček brez pomisleka pograbil konjiča in ga odnesel s seboj.

Ko pa je Mina opazila, da otrok nekaj vleče s seboj, je začela jeznorito kričati skozi okno:

"Ti capin, že spet vlečeš neko svinjarijo s seboj. Takoj vrzi proč, slišiš takoj, ti rečem, sicer ne boš prestopil praga moje kuhinje. Takšno ti bom primazala, da boš pomnil, ti umazane!"

Jernejček je ves prestrašen neodločno obstal sredi ceste. Svoj zaklad je krčevito stisnil k sebi in zahlipal pol že v joku:

"Teta, saj ni svinjalija, samo konjiček je, lep konjiček!"

Teta pa je v kuhinji grmela dalje in ni nič poslušala njegovih pojasnil. Tedaj so pa vsi radovedni pridrveli na prag njeni otroci: Tinče, Tonče in Marica. Tonče je stekel čez cesto k Jernejčku in zgrabil konjiča:

"Kaj imaš? Pokaži!"

"Pusti!" je zajokal Jernejček, se sunkoma okrenil in stekel po cesti. Tonče mu je sledil za petami. Tedaj pa je spet zagrmel z okna Minin glas in Tonče se je kot potepen pes splazil nazaj proti hiši.

Jernejček je stiskal k sebi konjiča in preplašeno gledal okoli sebe. Ko je videl, da mu nihče več ne sledi in ga ne opazuje, se je vrnil proti hiši, krenil zadaj za hišo in se vtihotopil v drvarnico. Tam je razmetel kup dračja in skrival vanj konjiča. Ko je bil z delom gotov, je odklobuštraval v hišo in boječe povešanih oči sedel za mizo.

"Na, nemarnej," je s polnimi usti zagodrnjala teta Mina in porinila žlico in oškrljen krožnik predenj.

"Kje imaš konja?" je silil vanj Tonče, Jernejček pa je kratko odvrnil: "Nimam ga," in jedel dalje. Ko je izpraznil krožnik, je stekel na cesto in čakal, da odidejo Minini otroci v šolo. Plezal je po betonski ograji sosednje hiše in napeto oprezal proti domu.

Kmalu so se prikazali otroci z nahrbtniki. Ko so prišli do njega, so ga obkolili.

"Kje imaš konja, povej?"

Jernejček je uporno molčal. Tedaj ga je Tonče udaril po glavi.

"Pusti me," je zajokal Jernejček in stekel po cesti. Otroci so krohotalje tekli za njim. Potem ga je še Tinče z nogo sunil v zadnjico, Marica pa se mu je splašila v obraz: "amerika!"

"Balabe," je zakrčkal za njimi Jernejček in si z umazanimi rokami otiral solze. Ko so izginili za ovinkom, pa se je splazil nazaj v drvarnico, razmetal dračje in poiskal svojega konjiča. Potem je skrbno zložil dračje nazaj in se iztihotopil na cesto. Tako, zdaj je bilo vse hudo prestano. Ves popoldan se bo zdaj lahko nemoteno igral s svojim konjičem. Le zvečer, ko pridejo otroci iz šole, se jim bo moral še skriti. Tedaj pa bo tako odšel skozi sosednjo ulico nasproti svoji mami. Tam jih ne bo srečal. Joj, kaj bo neki rekla mama, ko zagleda njegovega konjiča? Jezila se že ne bo nanj, kakor teta Mina. Morda se bo celo nasmehnila.

(Konec prihodnjic.)

Skrb za množitev in raso

Moški v Nemčiji v starosti nad 50 let se ne smejo poročiti z dekletci, ki so manj kot 25 let stara. Namen zakona v tretjem rajhu je množitev in izboljšanje v plemenu, pravi vladna propaganda, ne pa sentimentalna ljubezen in zgolj spolna naslada.

Ali pomagajte?

Zed. države so v vojni. Mnogi so že dali, in mnogi še bodo, življenje v nji.

Vi lahko pomagajte z gotovino. Ne da jo podarite, ker vas država ne vpraša za dar, nego le, da vložite kolikor morete v obrambne bonde in v obrambne znamke.

Bondi stanejo od \$18 naprej in znamke pa so od 10c. Vse to vam prinaša obresti. Torej vsakdo, ki dela in kaj zasluži, lahko pomaga. Pomaga tako, da dobi za posojilo vladi nazaj ves denar z obrestmi vred.

Investirajte v obrambne bonde!

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA

Piše CHARLES POGORELEC

Ta kolona bo bolj skromna pot. Pač ni bilo kaj prida aktivnosti med našimi zastopniki in somišljeniki, pa je vse eno boljše, da pregledamo to stvar skozi zadnjih par tednov.

Pričeli bomo z zapadno našo metropolo — Pueblo, Colo. — od kjer je Frank Boltezar poslal novice za prodane koledarje in \$3.20 v tiskovni sklad. Nabral je to vsoto med prijatelji Proletarca, ki so označeni z imeni na drugem mestu v tej izdaji.

Iz North Chicaga je poslal Martin Judnich 13 naročnin ter novice še za ostale koledarje. Bogme so se tam dobro potrudili s koledarjem, kajti toliko ga ni bilo prodanega v njihovi naselbini že dolgo let. Martinu in vsem, ki so pomagali pri tem delu iskrena hvala.

V clevelandski metropoli zadnjih par tednov ni bilo kaj posebnega. Jože Lever je poslal dve naročnini in novice za prodane koledarje; Anton Jankovich 6 naročnin in \$11.10 v tiskovni sklad. (Rose Jurman \$10 in Cilka Jankovich \$1) in naročil še 13 koledarjev; Jože Durn pa je poslal dve novi naročnini.

Na naši domači fronti: Chas. Pogorelec 5 naročnin (ena nova), Frank Bizjak 2 in Angela Zaitz 2 naročnini. Prihodnjo nedeljo bo v dvorani SNPJ vpriporjena izredno dobra veseligr "Poslednji mož". Tisti, ki ljubijo dobre šale, naj pridejo v omenjeno dvorano prihodnjo nedeljo in imeli bodo priliko, da se nasmejejo dodobra. Komedijska je fina in vloga so v dobrih rokah, oboje je pa pogoj za dober duševni užitek in zabavo.

Iz Milwaukeeja je poslal Louis Barborich 3 naročnine. Pravi, da bo za par tednov zaposlen za nabiranjem oglasov v Majski Glas.

Iz zapadne Penne je poslal Anton Zornik 12 naročnin in pisal še po 40 koledarjev. V pisnu pravi, da bo obiskal rojake tudi onkraj meje, v West Virginiji.

Frank Stih, Sheboygan, Wis., je poslal 6 naročnin.

Iz Sharona, Pa., je poslal Jože Cvelbar 2 naročnini, pro-

vizijo pa pustil tiskovnemu fondu. Pričuje se, ker ne more narediti večjega uspeha, to pa največ radi zaposlenosti; kadar sem jaz doma, so drugi na delu, kadar pa jaz delam, so pa drugi doma, pa si pomagaj. Priporočam, da bi zastopništvo prevzel naš dobri somišljenik Tony Bogolin, ki je aktiven javni delavec in rad kaj poagitura za našo stvar.

Iz "zakajenega mesta", kakor pravijo Pittsburghu, je poslal Jože Hrvatinič obnovo svoje naročnine ter novice za koledarje, katerih je naročil še tri in pa članarino Prosvetni matici od društva št. 118 SNPJ.

Tony Šabec, Diamondville, Wyo., pravi, da hoče ostati naročnik še naprej. Poslal je naročnino za nazaj in eno leto naprej. Good work Tony!

Iz gorate Montane poroča K. Erzenožnik, da imajo snega v izobilici, ki jim dela ovire pri hoji na delo tja čez hrib na Bearcreek in Washoe. Toda Kayetan pravi, da se mladi fantje kot je on tega ne strašijo in jo pogumno krešejo tja "čez gmajnico" kljub vsem zaprekam. Da pa ne bo le pri novicah, je pisnu priložil tudi tri naročnine.

Iz Aliquippa, Pa., je poslal George Smrekar 8 naročnin ter naročil še en koledar, provizijo od naročnine pa prepustil listu v podporo.

Tudi Maks Martz se že zmerom suče tam po železnem okrožju Minnesota, kljub vsem oviram, ki mu jih dela bolezen v hiši. Poslal je 5 naročnin in naročil še dva koledarja.

Iz Detroita, Mich., je poslal John Zornik pet naročnin, Leo Junko pa štiri.

Mike Krultz, naš farmer iz Willarda, Wis., noče zaostajati za nikomur, zato tako pogosto vidimo njegovo ime v naših seznamih. Poslal je eno naročnino in \$1.50 podpore listu. Vprašuje tudi, ako se je Luka Dervović z Sheldona, katerega je pred kratkem priporočal za zastopnika, že kaj zglasil. Dozda še ne, Mike, a morda nas misli iznenaditi vse skupaj. Kajti tam je dovolj naprednih

(Konec na 5. strani.)

Burtonovo dete nikoli ne čaka za vročo vodo, odkar so si nabavili zanesljivi

ELEKTRIČNI vodni grelec

Odkar je papa nabavil novi električni vodni grelec, dobivam svojo kopalnico pravilno in kadar jo najbolj rabim... z vodo, ki je — ne prevroča in ne prehladna.

Dovolj mehkih belih plenjc je zame to, kar je za vas dovolj čiste spodnje obleke. Mama jih ima vedno dovolj v zalogi, ker ji ni treba čakati za vročo vodo, da jih opere.

Nekaj o napravi, ki jo te dni oglašamo

Naprave, ki jih danes oglašamo so omejene na zalogo, ki jo imamo na razpolago, in na one, ki jih lahko izdelamo ne da bi obstruirali vojno produkcijo.

Izbrani so bili v času normalne potrebe na domovih in pa ko je dovolj električnega toka na razpolago za obojno, vojaško in civilno potrebo.

Še več, njena uporaba bo bržkone prihranila na času doma, ki se ga lahko uporabi za vojno produkcijo aktivnosti.

Kako iznenadenje! Stroški za grejte vode za ves mesec so mnogo manjši kot so mislili da bodo. Faktno stanje je par centov na dan.

Vprašajte po naši brezplačni instalaciji — liberalni pogoji.

Nadaljne podatke o električnih vodnih grelecih vam da vaš trgovec, ali pa Commonwealth Edison Co.

DRAMSKI ODSEK KLUBA ŠT. 1 JSZ CHICAGO, ILL.

V nedeljo 15. marca

v dvorani SNPJ, 2657 S. Lawndale Ave.

veseloigra v treh dejanjih

"POSLEDNJI MOŽ"

OSEBE:

PETELIN, hišni posestnik.....	John Olip
NJEGOVA ŽENA	Angela Zaitz
HELENA	Alice Artach
ZDENKA	njuni otroci.....
JAROSLAV	Marya Omahen
DR. GABRSEK	Johnny Rak
INŽENIR SODAR	Jack Groser
TONČKA KAVČIČ, gimnazistka.....	Louis Beniger
BARICA, služkinja pri Petelinovih.....	Elaine Turpin
VOJAK	Mildred Simcich
PIANISTKA	Darwin Taschwer
	Mitzi Owen

Godi se v starem kraju pred to vojno.

Režiser Frank Zaitz. — Suflerka KATKA ZUPANČIČ. Masker FILIP GODINA.

PRICETEK PREDSTAVE OB 3. POPOLDNE.

Po igri prosta zabava in ples.

Igra GRADIŠKOV-OMERZOV orkester.

Vstopnice v predprodaji po 40c, pri blagajni 50c.

Prebitek namenjen v tiskovni sklad Proletarca

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

Zbor "Svoboda" v Detroitu praznuje 25-letnico — toda nič kaj v zadovoljivem položaju. Pripravlja se na koncert, njegove mlajše moške moči pa morajo v armado. Nekateri so bili v njo že pozvani, drugi čakajo, da pridejo na vrsto. Pa si pomagaj! Vloge imajo, naučili so se jih, pa gredo. Morajo! Leo Junko meni, da je s to obletnico "Svobode" prejkone konec. Bilo bi tragično, če je to res. Vsa naselbina bi morala napeti vse kar zmore, da se zbor obvaruje in ojača. Junko pravi, da je kri-va vojna, ker pobira iz zbora glavne moči. Bolj optimističen je Benedict, ki bo imel o tem dopis v prihodnji številki. Na obisk v Detroit je namenjen Owen. Morda se lahko kaj ukrene, kaj se lahko zmoremo s skupnimi moči — na našem polju.

Tudi naši zbori drugod imajo težkoče. "Zarja" v Clevelandu je stricu Samu že dala nekaj fantov in "Sava" v Chicagu jih ima tudi zaznamovane za vpoklic. Enake nepravilnosti imajo vsi naši drugi pevski zbori in dramska društva. Veliko bolj, kakor v prejšnji svetovni vojni.

Draž Mihajlovič je jugoslovanski vladni v Londonu sporočil, da mu manjka streliva. Industrija v Srbiji in v Bosni je pod nacijsko. Mihajlovič ima nad 100.000 mož, a brez streliva se ne bodo mogli bojevati. V Aleksandriji v Egiptu, ki je oporišče angleške bojne sile v Sredozemlju, je streliva mnogo. Toda kako priti z njim v srbske, bosenske in črnogorske gore, ki so 1.200 milj daleč? Jugoslavija je zajeta popolnoma. Čudo je, da je Mihajlovič sploh uspelo organizirati obrambo. Le ako bi se Rusiji posrečilo vzeti Nemcem nazaj Ukrajino in udariti preko Rumunije, bi Draža dobil zaželeno pomoč. Ali pa, če bi mogla Rusija udariti preko Črnega morja v Bolgarijo. A na take možnosti vojaški izvedenci ne računajo, ker niso še možnosti.

Trockisti v Ameriki izdajajo revijo "Western Socialist". Izhaja v Bostonu, Mass. Škoda, velika škoda za delavski razred po svetu je, da nimamo v Zed. državah sedaj nobene izdatne mednarodno organizirane delavske sile, ki bi prevzela vlogo delavske-socialistične internacionale. Komunisti—najjačji po organizirani obliki in najimovitejši v trošenju, so danes to, jutri kdo ve, kaj bodo. V Washingtonu in Londonu ni nobena tajnost, da ako se bi Hitlerju posrečilo skleniti z Rusijo separaten mir, bi komunisti

po svetu dva dni pozneje spet pričeli svoj stari boj proti "imperialistični vojni", ki so ga vodili od avgusta 1939 do junija 1941. A Rusija je bila napadena vzhle nenapadalnemu paktu, ki ga je sklenila, in sedaj sama napada toliko, da je Hitlerjevi oboroženi sili resno nevarna. Vsi, ki so proti hitlerizmu, z njo simpatizirajo in mnogi, ki morejo in hočejo, ji tudi pomagajo.

V Chicagu se je nedavno vršila velika prireditve religije akcije za Sovjetsko Unijo. Izbori spored, govorniki iz najvišjih političnih (konservativnih) krogov in iz diplomacije, vzoren red na shodu. Komunistična stranka je naročila svojim članom, da ne sme nihče okrog dvorane, ne v dvorani, kjer se je prireditve vršila, prodajati komunističnih časopisov, ne razdajati komunistične letake. Kdor se spominja slične prireditve socialistov in unij v New Yorku v pomoč tedanji avstrijski republiki, po kateri je udaril klerofašizem in jo zadržal, bo razumel, kako silna je razlika med sedanjo in takratno komunistično linijo.

V Rusiji je nekaj Slovencev, bržkone oni, ki so bili v času španske civilne vojne v Španiji, ali pa v sovjetskem propagandnem biroju v Parizu. Sedaj tam (v Rusiji) delujejo za obnovitev Jugoslavije. To je dobro. Tudi jugoslovanska zamejna vlada bi lahko v Moskvi več delovala v tem oziru. Kajti tam so tudi komunisti Nemci in komunisti Italijani. Dasi radikalni, so v teritorialnih ambicijah prav tako imperialistični, kakor sta Hitler in Mussolini.

Mali narodi so imeli v prejšnji svetovni vojni veliko več zaščite in prijateljev, kot pa jih imajo v sedanji. Nihče jim še ni obljubil osvoboditve tako določeno in s takim poudarkom, kakor jim jo je v prejšnji vojni Woodrow Wilson.

V New Yorku so Jugoslovani ustanovili poseben odbor, ali organizacijo, katere smoter je pomagati Zed. državam v vojnih prizadevanjih. Organizacija v New Yorku se imenuje "Združena jugoslovanska društva" ali nekaj sličnega. V predsedništvu je tudi Frank Kerže. V New Yorku je že polno sličnih skupin. Ta izvirja iz družtev, druge so nastale večinoma po privatni iniciativi.

Hrvatski narod je z vami, vzklila Slovincem "Hrvatski Glas", ki izhaja v Winnipegu v Kanadi. Poudarja, da je on edino glasilo hrvatskega kmečkega gibanja na svetu, ki še izha-

Ali je kriva razposajenost mladine ali kaj?

Na gornji sliki na desni je 17-letna Dorothy Broz, in na levi njen ljubimec Clarence McDonald, ki jo je dne 24. februarja vzel v gledališče Palace v čikaškem downtownu, se pomenkoval z njo, jo parkiral poljubil, potegnil iz žepa revolver in jo ustrelil. Nato je odšel in gledališča nezaseden. Dobili so ga izle ko je neko drugo dekle ohvstilo policijo, koga naj išče za krivca. Povedala je, da je McDonald pretil Miss Brozovi s samokresom in enkrat prej, a tedaj ga ni nihče naznanil, da nosi s sabo prepovedano orožje. Dorothy je bila dijakinja v Morton High School v Cicero. Bila je hči čikaških staršev, živo dekle, toda pobožna, dočim fant ni pahal v cerkev. Par dni po zločinu je dejal, da je bržkone njegovo odušenje cerkvi vzrok, da je izvršil grozni zločin. A psihijatri menijo, da ima fant duševne slabosti bržkone podedovane, in da je vsled napačne vzgoje in lahkega življenja pokvarjen in neodgovoren. Star je šele 18 let. Njegov oče, ki je bil pred nekaj leti obtožen razmerja z 11-letno hčerko, si je sam vzel življenje. Ako je mlada Broz poznala fantove hibe, se je nevarno igrala in zaigrala. Namesto da bi šla izole domov, sta pobajala v gledališče, kjer je bil tudi njen konec. Živela je pri starjih v Berwynu poleg Chicaga.

ja. To se pravi, da je edino glasilo hrvatske seljačke stranke, ki je v istini reprezentirala hrvatski narod. Zaduševali so jo beogradski režimi, zadavil jo je Hitler s Pavličem. A hrvatski seljaki se ne podajo kar tako. So za Jugoslavijo, drugače ne sicer kot je bila, in za bratsko sodelovanje s Slovenci, s Srbi in z vsemi drugimi, ki so za bratstvo v srcu in v duši.

Ameriška Domovina (slovenski svetovni dnevnik na St. Clair Ave.) ga je že čestokrat polomila. Prav tako z uredniškim člankom v izdaji z dne 3. marca. V njemu pravi, pod naslovom "Občinska gmajna", med drugim sledeče (naj to prečitajo tudi naši prijatelji župana Lauschet, da se uverijo, dali mu James Debevec dela krivico, ali pa, da "ve kaj piše"):

Mestni očetje clevelandski so sklenili, da posrežijo v žepu davkoplačevalcev, iz katerih bodo izvlekli \$17.500.000. S tem denarjem bodo kupili premoženje ulične železnice. Naj kaj zdaj povemo, da bo treba še kak milijonek zvrven, predno bo mesto začelo furati ulično železnico.

Vse bi bilo O. K. in na golih kolenih bi hvallili naše modre mestne očete, ko ne napravijo to kupčijo iz same grozne velike in vroče ljubozni do miliga naroda, če bi bili mi prepričani, da bo postrežba z ulično potem kaj boljja, ko jo bodo obratovali naši politiki.

Pa ne bo! Da bi mestni nastavljenici, ki imajo v največ slučajih toliko pojma o svoji službi kot žaba o bombnikih, znali boljše obratovati ulično železnico kot privatna kompanija, nam ne bo nihče pravil. Pravijo, da bo posebna komisija imenovana po županu, ki bo obratovala ulično. In vsak otrok ve, kako župani nastavljajo ljudi, zlasti v boljše službe. Nastavljajo jih po prijateljstvu in po delu v kampanjah. V tem so vsi župani enaki, pa naj bo to v Clevelandu ali pa v Kalamazu.

In z vsakim novim županom se bodo menjali tudi ti komisarji za ulično železnico. Komaj se bodo nekoliko privadili, pa bodo morali iti in na njih mesto bodo prišli z novim županom novi komisarji, ki se bodo zopet učili.

In veste, kdo se je najbolj poganjal za to, da mesto kupi ulično železnico? Tisti, ki še danes ne vedo, če se stopi na vozu ulične železnice pri sprednjih, ali zadnjih vratih, pa tisti, ki vedo, kakšni so stroški z ulično železnico in kaj vse je treba storiti za najboljšo postrežbo, obenem pa, da ulična ne dela izgube. Če se lahko peljete za 8 centov od enega konca mesta do drugega, je treba še precej pasivnej, predno se pokrijejo samo stroški enega voza od enega konca proge do drugega.

Saj ne rečemo, da je dala sedanja družba ravno najboljšo postrežbo. Toda ne verjamemo pa ne, da bi ne dala več voz na cesti, če je bilo več politikov. Saj več ko je politikov, več pride denarja v blagajno.

Mi smo proti temu, da bi mesto lastovalo in obratovalo ulično železnico samo iz tega vzroka, ker bo to samo

navaden občinski plačnik, kjer se bodo paši politiki na račun davkoplačevalcev.

Naj vam povemo en slučaj kako je, kadar mesto obratuje kako podjetje. V naši tiskarni smo imeli kompanijsko elektriko. Pa smo svabili, da je mesto ceneje in smo vseli to. Pa kakšno postrežbo smo dobili! Skoro ni bilo tedna, da ni elektrika odpovedala in dostikrat so morali stroji stati več ur, predno smo dobili električni tok. In kaj to pomeni v tiskarni, kjer se tiskajo časopisi, boste vedeli.

Ni kazalo drugače, da smo morali zopet vzeti kompanijsko elektriko, ki je sicer dražja, ampak je pa postrežba za to toliko boljja. Ako pride kaj narobe z enim tokom, v trenutku prestavi dotok na drugo elektrarno in če se kdaj primeri, da se morajo stroji ustaviti, kar je na zelo redke čase, se morajo kvečjemu za par minut.

Tako bo tudi z ulično železnico pod mestno kontrolo. Stavimo že sedaj, da bo postrežba mnogo slabša, cena pa prav gotovo ne. Saj še odpadkov in smeti ne znajo v redu pobirati, pa bodo "ronali" ulično železnico.

Prav tako je, kot je rekel odbornik Vehovec: "Dodaž so lastovali ulično železnico clevelandski delničarji, zdaj jo bodo pa kapitalisti iz Wall Streeta."

Propaganda te vrste je navadno dobro plačana. Privatne kompanije se silovito prizadevajo, da jim občine ne hodijo v zelnik. Mar izdajatelj Ameriške Domovine res verjame, da govori ljudstvu v prid? Ali pa je svoj gori citiran editorial priobčil iz kakih drugih razlogov?

V New Yorku imajo transportni sistem, ki je res nekaj vredn. Pa zelo poceni je. In v Detroitu si ga prizadevajo ustvariti proti volji privatnih interesov. Eden najslabših je v Chicagu. Lastujejo ga kajpada privatne družbe.

Koncilman Vehovec v Clevelandu prejema od občine \$3.000 na leto plače. Sej mestnega sveta zamudi on več kot katerikoli drugi mestni odbornik. Izgovarja se, da je zaposlen za "national defense" pri železniški družbi NYC. "A. D." ga je zelo prišla radi tega njegovega zanemarjanja dolžnosti do volilcev, nato pa ga čez nekaj dni iskreno pohvalila, ker je proti "poobčenjenju" clevelandске cestne železnice.

"Nizozemska Indija se bo lahko ubranila." Naslov uredniškemu članku v "A. D." Alf se je "ubranila"? Ne igrati strategov, kdor o strategiji nič ne ve, to je pametno, Američani bi bili manj razočarani, ako bi bilo veliko veliko manj takih generalov in admiralov.

Joco Subaša izdaja v Buenos Airesu hrvatski list v prid "nezavisne". Sličen časopis v Pittsburghu ("Nezavisna Hrvatska

Država") je minuli mesec prenehal. Ni mu bilo več mogoče pisati za Pavličevo "nezavisno", ki nam je napovedala vojno. V Argentini imajo "nezavisni" Hrvati več "svobode" (v prid Hitlerju in Mussoliniju, ne za interese hrvatskega naroda).

Dr. Krsto Niković je črnogorski "kvizling". Najet od Italije, ji pomaga s svojimi pajdasi krotiti Črnogorce in ubijati nepomirljive.

Še nekoliko k "A. D." Dne 16. februarja je pisala pod naslovom "Zadnja in resna beseda našim Primorcem" med drugim tole (s črnim, naglašanim tiskom na prvi strani, preko treh kolon):

To je naša zadnja beseda glede registracije onih Primorcev, ki so italijanski državljani. Zadržati ponavljamo, da se jim ni treba registrirati, kot se morajo osebe italijanske, nemške in japonske narodnosti. Tako je izjavil sam zvezni distriktni pravdnik, ki ima v tem oziru odločilno besedo, ker samo pri njem se morajo osebe nemške, italijanske in japonske narodnosti registrirati in nikjer drugje.

Razume se pa, da ne moremo nikomur zabraniti, kdor se hoče registrirati. Toda pomnite, da če se boste registrirali, se boste s tem prostovoljno priznali, da ste italijanske narodnosti, ko vendar niste.

Pa ne samo to! Če se bodo naši Primorci registrirali kot sovražni tučji, bodo podvrženi vsem ukrepom, ki bodo iz prišli. Morda bodo te sovražne tučje še poslali v konfinacijo, ali jih deportirali. Zato bodite previdni in poslušajte zveznega pravdnika, ki je izjavil, da Slovencev te odredbe ne zadevajo.

To je naša zadnja beseda in kdor hoče poslušati nas, je prav, kdor ne, naj posledice pripiše sebi in pa onim, ki jih bo zdaj poslušal.

A ko je morala tista svarila in navodila pozabiti, se dela, kakor da ona rešuje naše Primorce in si je izbrala za svoj ščit oglašanje shoda, ki se je vršil zadnje nedelje v Slovenskem domu na Holmes Ave. Za glavna govornika je oglašala Rudija Trošta in Borisa Furjana, ker sta Slovence iz Primorske. Čemu ne tudi urednika Enakopravnosti Šabca, ki je vnet Slovenec in je vneto pisal v prid primorskih Slovencev še predno je nastala ta vojna? — J. P.

Rev. Kazimir Zakrjak se je navdušil za "matjuško" Rusijo in ji piše v Amerikanskem Slovenskem editoriale v pozdrav. Ugotavlja, da ruski narod ni tako "rdeč" kot se je v početku prevrata mislilo in tudi vprašanje verstva se bo nekako uredilo, da bo za cerkev prav. Ko žlovec čita te Kazimirjeve vzkli-ke, se lahko nehoti spomni tu-

di onih njegovih vzklikov, ki jih je imel zoper Rusijo, ko je nekoliko pomagala španski republikli, in pa, kaj so bile njegove besede, ko je Mussolini odredil, da naj Avstrija postane fašistična in ji dal za pobijanje socialistov prosto pot. Poleg njega pa tudi cerkev svoj blagoslov. So to stvari, ki so sedaj neljube, a bilo bi greh, če bi molčali o njih reakciji v prid.

Neki salezijanski duhovnik z Rakovnika pri Ljubljani je pisal svojem v Južno Ameriko o tragediji, ki je zadela naš narod, in omenil tudi katoliške zavode, o katerih pravi: "Bog jih je dal, Bog jih je vzel..." Le kdaj se bo duhovščina odvadila tega zavajalnega jezika! Bog ni dal cerkvi nobenega zavoda (na primer v št. Vidu pri Ljubljani) in tudi vzel ni nobenega. Zgradili in plačali so jih posvetni ljudje in vzel so jih posvetni ljudje.

La Parola, list italijanskih radikalnih delavcev v New Yorku, tudi pomaga propagandi grofa Sforze. Je razumljivo, kajti nacionalizem je jačji kakor mednarodnost. Posebno v sedanji dobi, ko je mednarodnost čisto potlačena in zatrta.

Steven Warnick (Stefan Vrančič) kandidira za poslanca v illinoisko zakonodajo. Korajžen je. Ko je zadnjič izkupil politično službo vsled izjavnega oglasa v svoj list "pod napačnimi pretvezami", kakor so se glasila poročila, je bil odsvoljen iz mestne službe. Njegov časopis kajpada mu je ostal. Dobil so ga, da je nabiral oglase z geslom, da gre prebitek bednim v Jugoslaviji. Nato so ugotovljali, da je dobilec — okrog tisočaka — ostal njemu, le nekaj malega pa je poslal poslaniku Fotiču v nabirani namen. A Warnick ni opešal ob teh napadih, nego hoče dalje: v poslansko zbornico in morda od tam še kam višje. Hrvati v tem oziru slovenske "politikante" "bitajo" da kaj. Na primer Boić v Ohio. Pa nekateri v Californiji. In tudi Warnick si je pomagal. Pravijo, da v Chicagu tudi en slovenski urednik, ki ima za politično nagrado oskrbo alej. Ni dela s tem, le plača.

James Oneal se zelo pritožuje nad New Leadrom, katerega je pred leti urejeval. James je stare sorte socialist, pa mu je hudo ob zmedi, ki je nastala. Ni tolažbe zanj med thomasovci, in ne med "starogardisti", ki jih sedaj zastopa New Leader. Oneal objavlja svoje kritike v tedniku Reading Labor Advocate. A pri New Leadru v New Yorku, in pri Forwardu menijo, da je Oneal vsled utrujenosti nekoliko zaostal, da pa bo uvidel, da se socialistično gibanje vendarle obnovi iz onih vrst, nad katerimi je sedaj razočaran. Ako se Oneal moti, bo pomoto priznal in veselilo ga bo, da njegovo delo skozi štiri desetletja za delavstvo in socialistično gibanje ni bilo zaman.

Prebudite se, in na delo rojaki.

(Op. u. Naslova ni v dopisu.)

Poziv vsem rojakom

Ze davno je naša newyorška organizacija pozivala vse rojake, zlasti vse primorske in korške Slovence, da se organizirajo in potom svojih organizacij zaščitijo svoje stališče v Ameriki. Od 1935. leta dalje je naš odbor neprestano povdajal potrebo takih organizacij in v dobi poslednjih deset mesecev ste imeli dovolj prilike čitati pozive na delo in svarila. Po sebnopogrešeno je pa bilo stališče nekaterih večjih organizacij, ki so bile nasprotnega mnenja, same pa do danes niso storile nič v tem oziru. Tudi je bil odziv naših ožjih rojakov zelo malenkosten vsled njihove brezbriznosti; zato naj danes dolže svojo lastno malomarnost za mogoče posledice.

Z ozirom na nujno potrebo razčiščenja legalnega stališča naših rojakov lahko poročamo, da smo že poduzeli korake v tej smeri, potom svojih zvez. O nadaljnjih korakih bomo pa poročali v bližnji bodočnosti.

Ker pa je naš odbor upravičen govoriti samo v imenu naših treh oziroma štirih newyorških organizacij, zato pozivamo vse rojake, da se čimprej organizirajo ter nam prijavijo svoja društva.

Vsaka skupina rojakov, ki ima 8 ali več članov se lahko takoj konstituira ter si izbere svoj odbor. Opozarjam vas pa vnaprej, da mora odbor jamčiti za lojalnost napram Ameriki za vsakega člana, katerega sprejme v svoje društvo. Rojaki, ki so ameriški državljani bodo pa govorili v vašem imenu, vam pomagali in jamčili za vse lojalne rojake ameriškim oblastim. Takoj ko bodo dopuščale razmere, bomo pozvali vse organizacije, ki se nam javijo, na občni zbor, na katerem se bo izbral stalen Centralni odbor.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna enotna organizacija pridemo v poštev pri javnih oblastih. O vsakem našem koraku boste obveščeni v naših časopisih, odbori pa potom društvenega dopisovanja.

Prosimo vse časopisje, da podpira naše delovanje ter priporoča enotno akcijo ne pa samezne, ker le kot skupna en

ZVONKO A. NOVAK:

ČEZ DRN IN STRN

SLOVENC

XV.

Ciril in Metod sta našla cerkveno terminologijo nemškega izvora že na Močavskem in v Panoniji ter jo porabila za svoje namene, a jezik, v katerem sta pisala, pa sta prinesla s sabo iz domovine ali bližnje okolice — južnozahodne Macedonije. Dokazano je, da se še sedaj govorijo nosniki v nekaterih bolgarskih narečjih.

Starocerkvena slovenščina je zato tako bogata z oblikami, ker se je začela pisati dvesto let prej kakor ruščina ali srbohrvaščina, ne pa morda radi tega, ker se je govorila v Panoniji.

Naši najstarejši spomeniki so pisani v dveh abecedah — v glagolici in cirilici.

Glagolica je dvojna — okrogla in oglasta. Prva se navadno imenuje bolgarska ali staroslovenska, druga pa bosenska ali hrvaška. Ta se zove tudi bukica.

Vsi učenjaki, ki so se pečali v svojih preiskovanjih z njima, se ujemajo v tem, da je glagolica starejša od cirilice, a niso pa edini v vprašanju, kdo je izumil glagolico in kdo cirilico.

Grigorović je mislil, da je Metod sestavil cirilico, Ciril pa glagolico. Šafarik je v začetku druge polovice 19. stoletja odločno trdil, da je izumil glagolico Ciril, a cirilico pa škof Klement. Temu mnenju se je pridružil tudi dr. Rački l. 1861. v knjigi "Pismo slovensko". Po Miklošičevem mnenju si je glagolico zamislil Ciril za jezik panonskih Slovencev po nekem pismu, ki je prišlo po lirih od Grkov Slovencev v roke. Po Metodovi smrti l. 885. so njegovi učenci z obrednimi knjigami prenesli glagolico na Bolgarsko in med Hrvate.

Pa tudi cirilica je dvojna, in sicer starejša in poznejša. Prva je sestavljena iz grških uncial ali večjih pokončnih črk, kakor so se rabile v tistih časih, druga pa je bila pomešana z nekaterimi pismenkami glagolične abecede.

V Albaniji in med bolgarskimi Slovenci je zadela cirilica ob glagolico, ki si je izposodila nekatere črke pri cirilici. Tako je nastala bolgarska glagolica, ki se je iz zahodne Macedonije in srednje Albanije razširila med Dalmatince in Hrvate pred l. 924. Spočetka je bila okrogla, kasneje pa se je preobrazila v oglasto.

Cirilica je sprejela nekaj znamenj iz glagolice, nakar je iz tiste mešanice nastala srbska, bosenska in bolgarska cirilica.

Sešamo se je cirilica razširila po Bolgarskem. Srbem in Rusom ter tako postala ena največjih svetovnih abeced, med tem ko je glagolica razen nekaterih krajev v Istri in Dalmaciji vsepovsod popolnoma izginila.

Za Slovence so med knjigami desetega stoletja najvažnejši tako zvali brižinski spomeniki. L. 1807. so v knjižnih zakladih, ki so jih poslali iz odpravljenih samostanov v Monakovo, našli med knjigami brižinske knjižnice tri slovenske spise v duhovni knjigi "Vedemecum" izpod peresa Abrahama, ki je bil po rodu Slovenec in škof v Brižniku (Freisingen) na Bavarskem (957-994). Zastran tega so jim dali ime "Freisinger Denkmäler", "Monumenta Freisingiana", "Freyzingsenische staty". Po Kopitarju se imenujejo tudi "Karantanski spisi".

Brižinski spomeniki vsebujejo očitno spoved, kakor jo molijo verniki za duhovnikom, potem odgovor ali opominjanje pred spovedjo in spovedno molitev. Narečje je zilljsko in kažejo se celo vplivi češčine ali slovaščine v njem.

Ruski človek

Mnogi ameriški pisci vseh narodnosti se sila radi pečajo z ruskimi gospodarstveniki in političnimi zadevami sedanjega časa. Pri tem pa večinoma tulijo s tiskmi, ki jim je do tega, da devajo v nič to veliko slovansko plemo, ne da bi se poprej pogledali v dušo ruskega človeka, o katerem je še pred nedavnimi napisal ameriški pisatelj Fodor — bela vrana med našimi časnikarji — tudi siedeče vrstice: "Stalin je dobro vedel, kaj dela. Pozna ljubezen priroste ruskega kmeta do ruske zemlje. Tananko je vedel, da se bo ruski mušič, če napačen, boril za 'rodino', za dom in očetnjo ter dal zadnjo kapljo svoje krvi za sveto zemljo matere Rusije."

Vsega tega pač niso vedeli naši pisci, ko so s tako slastjo napovedovali razsulo Sovjetske Rusije že kar v šestih tednih po zavrtnem Hitlerjevem napadu. S tistim svojim prerokovanjem so pokazali svojo plitvost in nevednost v napovedovanju prihodnosti na bojnih poljih in drugod. Nekateri od njih so umolkli, nekateri se sedaj več ne pečajo z Rusijo v svojih pisanjih, a nekaj jih je pa kar čez noč obrnilo plašč po vetru, s čimer so poskusili zabrisati tisto, kar so pisali poprej o Rusiji.

Nadalje piše Fodor tudi še tole:

"Ruska duša je čudna. Človeku z zapadno miselnostjo je težko pojmljiva. Čitali smo Tolstoj ter se prepustili misli, da je ruski mušič svetnik. Čitali pa smo tudi Dostojevskga in Turgenjeva ter dobili vtis, da je zver, napol žival. Ruski človek je dejansko velika zagonetka. On sestaja iz Tolstojevga svetnika in iz zločincea, kakor ga nam predčuje Dostojevski. Dvojno dušo ima, pa je lahko nežen kakor otrok ali pa krut kakor največji okrutnež na svetu. Toda oboje skupaj daje čudovito sijajnega človeka, kateremu je pripisovati zmage, ki jih dobi Stalinova vojska na zasneženih stegah matere Rusije."

Naši pisci niso vedeli tega, niso poznali duše ruskega človeka, pa so se v blatenju Rusije in njene sedanje vlade spozabili tako daleč, da so se v napadanju kosali celo s tistimi malopridnimi ljudmi, ki se dajo vzporediti s Hitlerjem in njegovo svojatjo.

Pokolenje ali pokoljenje?

Pred več meseci sem poslal nekemu našemu listu v objavo spis, v katerem je bila beseda **pokoljenje**, pisana kakor tukaj. Ko je bil tisti spis pribežan, sem opazil, da se je **pokoljenje** izpremenilo brez moje vednosti v **pokoljenje**.

Kmalu nato pošljem istemu listu spet spis, ki je bila beseda **pokoljenje** v njem. Toda to pot sem nalašč napisal **pokoljenje**. In kaj vidim, ko čitam tisti objavljeni spis? **Pokoljenje** je prešlo v obliko **pokoljenje**, ne da bi to zahteval jaz sam. Iz tega se lahko sklepa, da si ni bilo uredništvo tistega lista na jasem, kako je pravilno pisati tisto besedo.

Pokoljenje pomeni razmerje po kolenu, rodu, sorodstvu. Je

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA

(Nadaljevanje s 3. strani.)

rojakov, ki so že včasih bili naši naročniki. Upajmo.

Zadnji teden smo poslali na zastopnike tiskovine za nabi-ranje oglasov v Majski Glas. Nadejamo se, da se bodo vsi odzvali in napravili kar največ bodo mogli v tem pogledu. Istotako so bila na društva poslana vabilna pisma, da si naroče Majski Glas. Ker so razmere mnogo boljše kot nekaj let nazaj, upamo, da bodo tudi naročila od naših naprednih društev večja, kajti Majski Glas je publikacija, ki je vredna mnogo več kot ji je cena.

Klub št. 27 JSZ

vabi na sejo

Cleveland, Ohio. — Seja soc. kluba št. 27 JSZ se vrši v petek 13. marca ob 8. zvečer v navadnih prostorih. Vse članstvo je vabljeno, da se seje udeleži. Po seji bo predavanje in diskuzija. Vabljeni so tudi nečlani, da se je udeleže in se nam pridružijo.

Tajnik.

Izgube bojnih letal

Statistika, objavljena od angleške vlade pravi, da je izgubila Nemčija in njene zaveznice od začetka vojne do konca prejšnjega leta 8.574 bojnih letal, Anglija in njene zaveznice pa v istem času 3.962.

Brazilijski v konfliktu

z Japonsko

Na Japonskem so bili vsi brazilski diplomatični zastopniki prve dni marca aretirani in dan po policijsko nadzorstvo. Brazilija je enako vrnila z aretiranim japonskega poslanika in konzulov. Vzrok spora je, ker je Brazilija pretrgala diplomatske stike z osiškem.

"POSLEDNJI MOŽ", KI SE KONCEM "SKESA" IN PRIZNA SVOJE ZMOT

V nedeljo 15. marca v dvorani SNPJ ob 3. popoldne veseloigra v treh dejanjih "POSLEDNJI MOŽ". Po igri prosta in plesna zabava. Vstopnice v predprodaji samo 40 centov

Chicago, Ill. — Dramatika je včas v Chicagu bujno cvetela. Ne vemo, če je bo še kdaj mogoče gojiti v tolikšni meri. A zagotavljamo vam, da boste prihodnjo nedeljo videli predstavo, ki je vam ne bo žal.

Veseloigra. Sicer smo v vojni in bi se spodobilo misliti bolj na žalost.

A naj bo nedelja 15. marca izjema.

Se bomo nasmejali še enkrat, pozabili na vojno in komur pa je za sladak, ga tudi ne bo manjkalo v kavi.

Ta igra je ena izmed najbolj posrečenih komedij, kar jih imamo v našem jeziku. Njen humor je zdrav. Ničesar vulgarnega. Ideje v nji zelo dobro zadete.

In naš ansamble — ako se pomisli, da smo slovensko dramatik v Chicagu že tako rekoč čisto opustili, je izboren. Naslovno vlogo ima John Olip, ki je, kot se je izrazil nekdo, "rojen zanj". Boste videli, kaj pomeni gospodujoč mož, ko pazi celo kdaj krop zavre, kaj počno otroci, kaj je treba ukreniti v tem ali drugem slučaju.

Hud je, pa ne zloben. "Parni izpeljano iz besede koleno. Če bi pisali koljeno, bi bila pisava **pokoljenje** pravilna. Kar pa je po našem pravopisu pravilna pisava edino **koleno**, moramo tudi njegovo izpeljanko pisati **pokoljenje**.

PRESOJANJE DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

(Nadaljevanje s 1. strani.)

hitlerjem toliko prej ugonobljen. Ampak Angleži imajo sedaj polne roke dela vsled svojih neuspehov v Aziji.

Komunisti v Londonu so izdajali dnevnik, ki ga je vlada vsled njegovega pisanja proti Angliji in njeni "imperialistični" vojni ustavila. To je bilo pred 22. junijem lanskega leta. Od omenjenega dneva so angleški komunisti v ospredju vojnih prizadevanj in žele, da se jim v povračilo za njihovo zvestobo dnevnik znova dovoli. Herbert Morrison, ki je minister za domobranstvo, je odgovoril, da prepoved za izdajanje komunističnega dnevnika ne bo še preklicana. Dokler je izhajal, je hujškal delavce v sabotažo, v demonstracije in storil

tudi drugače kolikor je mogel, da bi Anglijo oviral v vojni. Ni vzroka, čemu naj bi oblast vse to pozabila, je dejal Morrison. (Enako, kot londonski Daily Worker, je pisal do lanskega 22. junija newyorški Daily Worker. Vierecku je bil v veliko pomoč.)

Kanadska vlada misli v prihodnjem finančnem letu potrošiti v svojih vojnih naporih dve milijardi dolarjev. Kanada, ki je v vojni od avgusta 1939, je v nji že veliko žrtvovala, pa ker se vojna sreča le ne nagiba na zavezniško stran, je sklenila žrtvovati še več, da pripomore zaveznikom v zmago.

Philip Murray je v imenu C. I. O. apeliral na zvezni kongres, naj kaj bolj izdatnega stori v pomoč delavcem, ki so bili vsled preosnovljanja tovarnen za vojno produkcijo vrženi iz službe. Prizadeži so vsled tega posebno delavci v avtni industriji. Računajo, da bo njihova nezaposlenost trajala od tri mesece do pol leta, za mnoge tudi dalj, predno jih spet pokličejo na delo.

V Californiji, Washingtonu in Oregonu živi okrog 200.000 Japoncev. Večinoma so tu rojeni in po zakonu ameriški državljanji. A vlada jim ne zaupa, da je odredila, da se morajo izseliti iz obrežnih v notranje kraje. Večinoma bi bili ti Japonci zadovoljni, ako se jih bi pustilo v miru in se jim dovolilo obdelovati svoje farme ali s čemer že se preživljajo. Vlada pa ima dokaz, da je med njimi precej "petekoloncev". Zaradi njih morajo vsi trpeti posledice.

Izgon Japoncev iz Californije ni bil enostavna stvar. Kajti okrog 70 odstotkov vseh zelenjavnih in sadnih, ki jih dobivamo iz Californije, pridelujejo Japonci. Ukaz, da morajo iti s svojih farm, vrtov in njiv, ni bil težak. Težak pa je problem, s kom jih nadomestiti, da produkcija ne bo trpela. Vendar, eno je gotovo: vsi pridelki v Californiji se bodo vsled tega in drugih vzrokov zelo podražili, oziroma so se že in še naraščajo v cenah, produkcija pa se vsled pomanjkanja večjih poljskih delavcev zmanjšuje.

Ukrajina je vzlic sovjetskimi zmagam skozi to zimo večinoma še v nemških rokah. Toda en nemški up je le splaval po vodi. Vlada v Berlinu namreč svoje ljudstvo pripravlja na resnico, naj se letos še ne zanaša na pridelke iz Ukrajine, ker bodo veliko manjši kot pa so določali nemški načrti, zamisljeni v prejšnjem letu.

V Rusiji s smrtno kaznijo še nič ne štede. Dva načelnika kolektivnih farm sta bila usmrčena, ker sta zanamirala pridelke, posebno žito, da so trohneli in gnili. In tudi pridelki so bili znatno nižji kot pa bi na tisti zemlji lahko bili. Mnogi drugi so bili za slične hibe pri svojem delu na kmetijah, ali pa v industriji, obsojeni na dolge zaporne kazni. Ako bi ameriška vlada postopala tako strogo, rečimo samo v našem glavnem mestu, kjer kar mrgoli vladnih uslužbencev, bi bilo treba na mesto novih stanovanj graditi nove ječe, ker bi bile sedanje veliko premajhne.

Ameriška bojna mornarica ni v stiski za moštvo. Pomaga si s prostovoljci, katerih se ji javi veliko več nego jih potrebuje. V čikaškem okraju se ji je javilo za službo v nji od 7. decembra naprej 140.000 fantov in mož.

ZED. DRŽAVE V VLOGI, KI JO JE IMELA ANGLIJA

(Nadaljevanje s 1. strani.)

ročajo, da je že velik del ameriške armade v Avstraliji in ameriška mornarica se pripravlja za strateški udar. Po zmagi bodo Zed. države gospodarica na Pacifiku in njihov vpliv v Aziji postane večji kot kdaj prej. Do te vojne je bila Anglija, ki je tam gospodovala. Japonska jo je začela izriniti po napadu na Mandžurijo in dose-daj ji je vzela vse njene privilegije na Kitajskem, Malaje Hong-Kong, in zagospodovala je v francoski Indokini, v Siamu in na mnogih otokih. Ko Japonska vojno izgubi, ni verjetno, da postane Velika Britanija v Aziji še kdaj to kar je bila, a tudi Zed. države ne bodo prevzele tam vloge angleškega imperializma, nego bodo ustvarile potrebne odnose za sodelovanje in s svobodnimi ljudstvi v Aziji.

Kaj bo s Kanado?

Kanada, ki je na Pacifiku močno interesirana, motri potek te vojne z veliko skrbjo. Angliji pomaga kolikor največ more, a ob enem študira, kam se naj nagne po vojni. Ekonomsko in po jeziku je z Zed. državami že sedaj celota. Francozi v Kanadi so napram Zed. državam veliko bolj prijateljski kakor napram Angliji.

Nekateri Kanadčani govorijo med seboj, da ako imperij Velike Britanije razpade, naj se Kanada proglasi za samostojno republiko. Večinoma so mnenja, da naj se s takimi razpravami počaka, a med tem avidevajo, da bo Kanada po vojni še mnogo bolj navezana na Zed. države kot je bila doslej. Zato jih je veliko v Kanadi, v Angliji in drugih dominijonih, ki priporočajo anglosaško unijo, katere center bi bil Washington namesto London. Zelo možno je, da se taka zveza res ustanovi.

Južna Afrika zase

Avstralija, Nova Zelandija in Kanada so vse iskreno prijateljske Angliji. A okoliščine so take, da v interesu svoje bodočnosti in zaščite morajo iskati čim bolj politične, gospodarske in s tem tudi obrambne stike z Zed. državami.

Manj opore in prijateljstva ima vlada v Londonu v Južnoafriški Uniji. Vojna Angležev z Buri tam ni še pozabljena. In nemalokrat je prišel pred poslance v južnoafriškem parlamentu predlog za proglšenje neodvisnosti tega dominjona.

Kar se tiče Indije, se bo vlada v Londonu morala sprijazniti z resnico, da je to ogromna dežela, ki hoče samostojnost in jo bo dobila neglede na opozicijo torijev v Angliji.

V bodočem miru bodo igrali torej glavno vlogo v razvoju po svetu Zed. države in v Evropi pa skoro gotovo Sovjetska Unija veliko bolj kakor Anglija. Toda Anglija, oprta na ameriško unijo, bo tudi v bodoče važna dežela, ne bo pa več glavna svetovna sila.

TISKOVNI FOND PROLETARCA

IV. IZKAZ

Pueblo Colo. Po \$1: Anton Medved in Ludvik Yoxey; Frank Boltzear 95c; Frank Stark 25c, skupaj \$1.20. (Poslal Frank Boltzear.)
Cleveland, O. Joseph Zadnik \$1.00. (Poslal Joe Lever.)
Cicero, Ill. Neimenovan \$5.00.
Chicago, Ill. Oscar Godina \$1.00.
Lyons, Ill. Martin Potokar \$1.00.
Boone, Colo. Mike Pogorelec \$1.00.
Sharon, Pa. Joseph Cvelbar 60c.
Waukegan, Ill. Mrs. Miller \$1.00. (Poslal M. Judnich.)
Slickville, Pa. Martin Razpet 50c. (Poslal Anton Zornik.)
Aliquippa, Pa. Geo. Smrekar \$1.55.
Bon Air, Pa. Peter Bukovec \$1.00.
Cleveland, O. Vincent Salmic \$1. (Poslal John Krebel.)
Wilard, Wis. Mike Malnar 50c; po 25c: Vincent Jelerčić, Blat Cochran, Frank Bombach in Mike Krulitz, skupaj \$1.50. (Poslal Mike Krulitz.)
Cleveland, O. Rose Jurman \$10.00.
Cilka Jankovich \$1, skupaj \$11.00. (Poslal Anton Jankovich.)
Skupaj \$30.35, prejšnji izkaz \$194.98, skupaj \$225.33.

Danes junak — jutri kdo ve kaj bo

Mehika je morda edina dežela, kjer se šolam in drugim državnim ustanovam ne sme dajati imena onih ljudi, ki so še živi. Ko je bil tisti dekret izdan, ga je predsednik Avila Camacho utemeljil takole: "Danes je oseba, ki jo slavite, junak in imenujete šole in druge državne zgradbe po nji. A kako moremo jamčiti, da bo imel slovit ime ali da bo junak do konca svojih dni? Boljše je torej slaviti le one, ki so umrli."

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

MAREC

CHICAGO, ILL. — V nedeljo 15. marca 1942 prireditve v korist Proletarca v dvorani SNPJ.

APRIL

BRIDGEPORT, O. — Majska proslava kluba Naprej št. 11 JSZ v soboto 25. aprila na Škofovi farmi Bartonu.

MAJ

CHICAGO, ILL. — Majska slavnost kluba št. 1 JSZ v petek 1. maja v Slov. del. centru.

SPRINGFIELD, ILL. — Majska slavnost kluba št. 47 JSZ v soboto večer 2. maja v Slov. del. domu.
CHICAGO, ILL. — Koncert "Save" v nedeljo 3. maja v dvorani SNPJ.

JUNIJ

CHICAGO, ILL. — Piknik v korist Proletarca v nedeljo 14. junija pri Keglu v Willow Springsu.

NOVEMBER

CHICAGO, ILL. — Koncert Save v nedeljo 29. novembra v dvorani SNPJ.

Listen to PALANDECH'S RADIO BROADCAST

Featuring a Program of YUGOSLAV FOLK MUSIC Every Saturday, 1 to 2 P.M. STATION WHIP 1520 kilocycles (Top of the Dial)

BARETINCIC & SON

POGREBNI ZAVOD
Tel. 20-361
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

PRISTOPAJTE K SLOVENSKE NARODNE PODPORN JEDNOTI

NAROCITE SI DNEVNIK "PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00

Ustanovljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave.
CHICAGO, ILL.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN and SURGEON
3724 West 26th Street
Tel. Crawford 2212
OFFICE HOURS:
1:30 to 4 P. M.
(Except Wed. and Sun.)
6:30 to 8:30 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
Res. 2219 So. Ridgeway Ave.
Tel. Crawford 8440
If no answer — Call Austin 5700

POSUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko radio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja WGES, 1360 kilocycles. Vodi jo George Marchan.

Društvom in Klubom

Za čimboljši gmotni in moralni uspeh svojih priredb jih oglašajte v

"PROLETARCU"

SHABBY TREATMENT

The House Ways and Means Committee has tabled an Administration proposal to increase very modestly the unemployment benefits of millions of American workers who face months of idleness while their factories convert to war production.

It is difficult to conceive how this Tory-dominated Committee could have done a more effective job of impairing the morale and weakening the stamina of the men who will be called upon to perform the supreme task of producing planes and tanks on a mass production basis.

State officials who feared the Administration's bill would federalize unemployment compensation attacked the measure on that score, but instead of trying to settle that vexatious issue, the Committee decided to take no action at all.

The workers have lost their jobs through no fault of their own. Some of them must support themselves and their families on the \$10 or \$12 a week they receive in benefits. A large number will exhaust their benefit payments before their factories reopen. The federal government does not want them to leave their present location in search of lucrative work elsewhere because they will be urgently needed when the retooling is completed.

And yet the House Ways and Means Committee, after leisurely consideration of the liberalization measure, decided to table it. The Committee, which has cleared billions for armaments with lightning speed, doesn't feel that it matters if the men who will be called upon to convert those appropriations into production keep physically and mentally fit for the all-out job which faces them.—The Progressive.

What About Russia

It is becoming so plain that even the capitalist newspapers must take notice of it—

There are types of Americans who would rather see America lose that war than win it under conditions that would place Soviet Russia in a position of dominance in Europe.

We wonder by what process those American snobs and parasites reason. We know what they hope, of course. But what do they expect.

At the present time Russia is the only nation in the democratic (ha! ha!) group that has been able to stand up to its totalitarian adversary. Russia, alone has turned the tide. It may be only temporary, to be sure, but if the Soviet army finally proves to be the chief instrument of the Axis defeat, do our American plunderers expect that nation to curl up and play dead in the event that a large section of ordinary Europeans desire its leadership?

We want to repeat what we have pointed out before: namely, that there is no reason why we or any other well-behaved nation should fear Russian aggression. The fact is plain that Russia can expand and develop its own resources for the next century at least without leaving their own territory.

And the further fact, which all of us had better understand, is that, being a socialized economic state with abundant room and resource, there is no reason why Russia should even compete with a capitalist nation for world markets. For—and get this!—the object of a non-profit economy is the GET things. It is only when workers are foolish enough to tolerate the private-profit racket that national prosperity must be won by getting rid of the real wealth of a nation in exchange for useless gold and certificates of debt.

The only thing our American exploiters need really fear about Russia is the Russian idea. It might, of course, occur to the American people that what Russia has accomplished by autocracy might also be done by democratic methods. That, we suppose, would be bad—for the privileged ones who love the American people only when they can work and exploit them.—Reading Labor Advocate.

Labor Press Is Now Subject to War Time Censorship Code

The labor press is now subject to the same code of war time practices issued by the Office of Censorship for the regulation of daily newspapers and other publications.

The Office of Censorship called upon the American Federation of Labor Weekly News Service to make this code available to the labor press and it is published in full herewith.

The key to the code is a simple one. Editors are asked to consider before deciding to print a story whether the information therein contained would be of value to the enemy and to act accordingly:

The text of the code follows:

This statement responds to the many inquiries received by the Office of Censorship, asking for an outline of newspaper and magazine practices which the Government feels are desirable for the effective prosecution of the war.

It is essential that certain basic facts be understood from the beginning.

The first of these facts is that the outcome of the war is a matter of vital personal concern to the future of every American citizen. The second is that the security of our armed forces and even of our homes and our liberties will be weakened in greater or less degree by every disclosure of information which will help the enemy.

If every member of every news staff and contributing writer will keep these two facts constantly in mind, and then will follow the dictates of common sense, he will be able to answer for himself many of the questions which might otherwise trouble him. In other words, a maximum of accomplishment will be attained if editors will ask themselves with respect to any given detail, "Is this information I would like to have if I were the enemy?" and then act accordingly.

The result of such a process will hardly represent "business as usual" on the news desks of the country. On the contrary, it will mean some sacrifice of the journalistic enterprise of ordinary times. But it will not mean a news or editorial black-out. It is the hope and expectation of the Office

of Censorship that the columns of American publications will remain the freest in the world, and will tell the story of our national successes and shortcomings accurately and in much detail.

The highly gratifying response of the press so far proves that it understands the need for temporary sacrifice, and is prepared to make that sacrifice in the spirit of the President's recent assurance that such curtailment as may be necessary will be administered "in harmony with the best interests of our free institutions."

STRIKES

A statistician has estimated that employers' strikes for more profits have been 60 times as effective in delaying defense production as all the workers' strikes for more wages and other reasons put together.

The figure is probably correct, and it is interesting. The statistician, in this case, considered the production of tanks, guns, airplanes, etc. The employers, he found, would not permit them to be produced until certain profit guarantees were given.

Still more interesting would be some figures showing how much production of food, clothing and shelter was held up—say between 1930 and 1940—by employers because there would have been no profit in increased production of such commodities. No accountant will ever get those figures and add them up to a grand total.—Industrial Worker.

WOMEN

Government expects women to fill the breach left when men are called to military service. Some 12,850,000 women already are working. Careful plans are being drawn to mobilize an estimated 8,000,000 more women for jobs in factories and in the trades. A drive to have women register voluntarily for work with the U. S. employment offices is to be the first step. War training programs, supervised by the labor division, war production board, are to be intensified. Feasibility of establishing government nurseries to care for children is one of the topics being discussed as a means of bringing more mothers into the labor force.—U. S. News.

THE MARCH OF LABOR

THE AMERICAN WORKER IN 1940 PRODUCED 11% MORE THAN IN 1937. HIS WAGES INCREASED ONLY 4%.

10¢ WILL BUY 5 CIGARETTES, 10 CIGARETTES, YOUR SHARE, QUARTERS, AND DOLLARS CAN FIGHT TO KEEP AMERICA FREE. DO YOUR SHARE—NOW!

IF ANY MAN TELLS YOU HE LOVES AMERICA, YET HATES LABOR, HE IS A LIAR. IF ANY MAN TELLS YOU HE TRUSTS AMERICA, YET FEARS LABOR, HE IS A FOOL.

ABRAHAM LINCOLN

NEARLY 1,890,000 WORKERS WERE KILLED OR INJURED AT THEIR JOBS IN THE U. S. DURING 1940.

ORGANIZED LABOR INSISTS ON ADEQUATE PROTECTION FOR WORKERS. YOUR INSISTENCE ON UNION-MADE PRODUCTS DEMONSTRATES YOUR BELIEF IN THE AIMS OF ORGANIZED LABOR. WHEN BUYING HATS LOOK FOR THIS LABEL UNDER THE SHIRT-COLLAR TO BE SURE THAT THEY ARE UNION-MADE.

MILITARY INFALLIBILITY

Perhaps we are all wet, but we just can't help thinking about things. Papers are full of jibes at we commoners reminding us that we have a war on our hands and that we'd better wake up and get at it.

We remember when we were told the Maginot line would stop Germany's advance into France. Military experts said so. We were told Pearl Harbor was practically impregnable, even after Dec. 7. Military experts said so.

We were told Singapore was another Gibraltar. Military experts said so.

The airplane is a toy. Military experts said so, and practically hung Billy Mitchell.

And now where are we? God only knows, but the American people—the common people—as always, will emerge from this war stronger and wiser and victorious.

We hope.—The Trades Unionist, Washington, D. C.

Motes and Beams

We, as Americans, believe that the present war is—at least in larger part—for liberty and justice. We believe that it is to guarantee the rights of unpopular minorities—of Jews, Catholics, of Slavs in German lands, of Germans in Slav lands. If all men loved one another, it would scarcely be necessary for these rights to be guaranteed; the fact that such guarantees are needed merely demonstrates what we all sadly know—the fact of social antipathies and hatreds. Such antipathies and hatreds we probably cannot eradicate, however much it is our first duty to curb them in ourselves and our second to see to it that they do a minimum of wrong. . . . And we are in a war to guarantee men against their evil effects.

It is, therefore, all the more a matter for Americans to ponder that, within a few weeks of the beginning of our active participation in this war, a particularly atrocious lynching should have taken place in our country. Who are we to reproach the Nazis with their concentration camps for Jews if we ourselves can drag a Negro through the streets and then ignite him with gasoline, for the pleasure of a crowd of 300 acquiescent spectators? Justice is the more violated because this deed was done, not by an organized party for considered political ends, but by representatives of the people, acting spontaneously on their own account. A few more such incidents would go far toward violating whatever good motives we have in these evil days.—The Commonwealth.

RUMOR-MONGERING

Hitler charges that the Allied countries are attempting to spread disaffection in Germany and the occupied countries.

We hope they are.

If so, they are doing only what his minions have long been doing in the Allied countries, or trying to. They succeeded in France. They have not had much success in England and Russia. They have had some success in the United States.

One way to spread disaffection is to start rumors and magnify them.

There is an article in Collier's which deals with this practice, and with the way the short-wave gives its minions the necessary hints as to what rumors to spread.

There was, for example, the instance in which the rumor was started that there was a pneumonia epidemic at one of our army camps and that the morgue was full of bodies. The parents of soldiers became frantic. The radio and the press investigated and found that there was no pneumonia whatsoever, that the morgue was empty, and that it was being used by lady war workers as a sewing room.

That's only a sample. Of course the Axis want race prejudice to be continually stirred up, by innuendo, by falsification, and in every available way. It wants the rumor kept afloat that the Allies have no chance and that it is not worth while to make any effort to help them to achieve a victory. And so forth, and so forth. Everyone has run into these rumors and has even read them or heard them over the air—at least previous to December 7. They are still beingto

propagated, a bit more subtly perhaps.

The task of the propagandists is made easier by the fact that there are some true things that can be told, and the lies can be mixed with them.

It is true that there is unemployment in the United States, it is true that there is no health insurance in this country, it is true that about 40 per cent of our young men are physically unfit for military service, it is true that there is poverty in the midst of plenty, it is true that there are unclean slums, it is true that the Negroes have not been given a square deal, it is true that England has not given India a square deal, it is true that our state department insulted the Free French, it is true that the defense program has lagged, etc.

None of these things should be true. Since they are true, and everybody knows it, they make it easier for propagandists to make people believe other unfavorable things which are not true.—Milwaukee Post.

CENSORSHIP

(From a statement by Raymond Daniel, Chief of the London Bureau of the New York Times)

British censorship was designed solely to prevent the leakage of military or other information which would be of value to the enemy. Included in that category are the movements of troops and ships, the identification of military objectives damaged in air raids and similar matters. It was not intended, and so far as I know it never has been used, to curb criticism of the government for its domestic or foreign policies, nor has it been used to conceal the blunders of officialdom.

Facing the Facts

With Philip Pearl

Factories are going full blast all over the country, working two or three shifts, seven days a week. That's a pretty picture but you don't see it in the headlines. Those are reserved for strikes. The newspapers don't seem to be interested in constructive labor news.

All of which brings up the old question of freedom of the press and what it means. The AFL is for freedom of the press and always has been. We want to be able to believe what we read in the papers about the war and about everything else. But how can we when we see labor news so viciously distorted in the press?

For instance, the Vinson Committee put out a report sneering at labor and charging unions have profited from the defense program. The story made page one in almost every newspaper in the country. Of course, not a word of it was true. President William Green promptly demonstrated from the records that the alleged wealth of unions was contained largely in insurance funds for which the organizations were obligated to their members. He pointed out that AFL Unions had paid out 540 million dollars in fourteen years to their members for unemployment, sickness, death and disability benefits. One would expect that, in all fairness, the newspapers would give equal space to this reply. They would have if we had a free press in America. But, as it happened, only two newspapers gave adequate stories to Mr. Green's statement. The rest buried it away in a paragraph or two.

THE DESTINY OF TOMORROW

ELLIS E. JENSEN

Whether we like it or not, we have been torn from our moorings by one of the most terrific tidal waves in history. The world won't be the same after this gigantic historical movement has spent its force. Many of our institutions and fixed ideas will have been smashed to bits.

While everyone admits that changes are bound to come, many people think in terms of a defense of the old familiar forms. We love the comforting catch-word of "defending our way of life." But it would be a tragedy to restore the way of life of recent years. To return to those conditions means to revive the very evils in society which brought on this war. Moreover, our way of life was blighted by insecurity, unemployment, lack of opportunity, fear, hate, and all manner of intolerance. We want to move away from those conditions as we would shake off a bad dream.

There is no alternative but to look with courage into the future—not only to victory over soldier-conquerors, but over the imperfections in our democratic structure and the insufficiency of our concept of democracy. We can carry well the burdens of the present only if we have a vision of a brighter future. A return to the old days which were not so good is a drab and dreary prospect. There is no reason under the sun why all humanity cannot enjoy permanent peace and permanent plenty, once we conquer hatred, selfishness, arrogance, and race pride, and make the establishment of the brotherhood of man the primary business of our time.

NAZI REFORMING CZECH LANGUAGE

The Nazi censors take great pains in eradicating from the Czech press everything which might remind the Czech people indirectly of the Allied cause. They went recently to such an extreme as to make themselves the object of ridicule. They prohibited the use of the word parasitism, as it is allegedly of Russian origin, and supplanted it by "pádakovy myslivec", an unsuitable literal translation of Fallschirmjaeger, which is a German word for Parachutist.

SING SING

There's one place in the United States where the people aren't getting up in the middle of the night. Warden Robert Kirby of Sing Sing prison announced recently that the New York prison wouldn't go on war time. The darkness at 7 a. m., he said, when prisoners are released from their cells, would tempt many of them to try to escape.

Congress and War Profits

At any moment war profits may blossom into a first-class scandal. Recently the Todd Ship Building Company, horrified at the prospect of making a profit of fifty per cent on its investment, returned \$4,000,000 to the treasury. There was a good deal of embarrassment, for the Treasury Department had no forms for accrediting such gifts. There was, too, a lot of nervous fluttering among functionaries for fear of unpleasant questions that might be asked.

Citizens naturally ask what is going on here. Congressmen loudly exclaim that they are being overlooked and overridden and disregarded. Here is an opportunity for them to take possession of a vital field in our war program, to dominate it completely and re-establish themselves in the respect of their countrymen. In the two committee reports which we have had on this subject, the legislators immediately involved merely proved their lack of competence for the job. In neither the Vinson report nor the Tolan report is there any system, any standard, any basis for generalization. All that they proved is that there are cases of shameless profiteering.

The whole subject must be attacked anew with expert assistance and with sufficient thoroughness and method to give the public a coherent view of the facts. We have a right to ask the members of Congress as our direct representatives in the capital that they do a real job on this thing—especially that they set up new mechanisms to put limits to the sort of irregular and unmeasured profit-taking which is going on. If the members of the House and the Senate have time to prescribe precisely who shall be hired by the Office of Civilian Defense, they may be expected to find leisure for consideration of a national policy with regard to war profits. It is a matter of billions and of the morals of the entire nation—not a little business of whether a dancer shall draw down \$4,600.—The New Leader.

Another Cartoonist Turns Propagandist

Sometime ago this paper called attention to the anti-labor cartoons by "Ding" which are appearing in newspapers all over the country. LABOR branded "Ding" as one of the most unscrupulous of the many propagandists who are making "big money" by libeling the workers.

Unfortunately, he is not the only cartoonist who is prostituting his talents in this way. He has a rival—Rec Manning, who is serving the "Phoenix Republic and Gazette Syndicate."

Manning's latest cartoon shows General MacArthur in the Philippines. He is reading this message from home:

"Dear Mac: Congratulations on your wonderful stand. There may be more delay in getting arms to you. Strikes are halting work in arms factories so unions can collect dues. Keep up the good fight."

A more brazen lie was never put on paper. Strikes are not slowing up arms production. Work stoppage in munitions factories has been reduced practically to the vanishing point. General MacArthur is in a precarious position, but American workers are not responsible. — Labor.

Swiss Federation Provides 650-Year-Old Plan for World Peace

Europe today is in the spotlight of world thought and world opinion. The chief source of interest is of course the drama of a major war. But beside and beyond the question: "Who will defeat whom?" is the far more pressing query: "Can the European peoples create a United States of Europe that will make a third world war improbable or impossible?"

The Heart of Europe, written by Denis de Rougemont and Charlotte Muret (Duell, Sloan and Pearce, New York, \$2.50), offers Switzerland as a model of the kind of federation that might harmonize and coordinate the wide range of interests represented by the nations of present-day Europe.

The Swiss Confederation dates from 1290 A. D. The 22 cantons or states composing it share their sovereignty with the central government. The Swiss use four chief languages: German, French, Italian and Romanche, beside a great variety of local dialects.

Some of the cantons are Catholic. Others are as strongly Protestant. Some live upon a pastoral-agricultural economy. Others are highly industrialized. Despite such divergences, which might easily result in antagonism and conflict, the Swiss Confederation has just celebrated six and a half centuries of active life.

"By its very existence," write the authors, "Switzerland proves that several races can live together in harmony, and on a footing of scrupulous equality; that it is possible to unite, in a freedom of diversity, various languages, various modes of life, and that this union is far more truly human than the enforced unity of dictatorships. By its very existence it refutes the racial and nationalistic theories."

The Swiss people, by frugality and hard work, have attained a standard of living as high as any in Europe.

ostentation is discouraged. Those who have more and those who have less are free citizens of the Republic. A closely knit family life gives solidity to the social fabric.

Pride in local achievement makes the inhabitants of the humblest village the equal of those who live in the richest cities. Tradition is strong. Duty is exacting. "There is a deep reverence for propriety and decorum. This unconscious puritanism is evident in an instinctive distrust of frivolity, in a parade of simplicity and a sort of pride in austerity and even in suffering."

"The malady of the modern world, gigantism, is now reaching its crucial phase," the authors insist. "These monstrous super-states with their insane concentrations of power, can only end in catastrophe. The great states have already destroyed the small ones, but they are condemned in turn to annihilate each other."

"If civilization is to survive this crisis, it will have no alternative but to come back to realities that are the measure of man. Then the small state will once again be the model and the ideal, as it was in the great eras of western civilization. Then will come the hour of the federal idea, which Switzerland today incarnates."

Bakers Journal.

NEW EXECUTIONS OF CZECH PATRIOTS

The Czechoslovak Press Bureau reports in February that recently three more persons were executed in the "Protectorate" for "planning sabotage, causing fires, and attempting to blow up a military transport." Three others were condemned to death for printing thousands of forged ration cards and upsetting the German supply plans. One person was executed for "sabotaging military objects" and another for having "induced German soldiers to desert."

15-YEAR HIGH

New gains in farm products and livestock caused a further 2 cents rise in the Dune and Bradstreet wholesale food price index, lifting the Feb. 17 figure to \$3.55. Exceeding the 1929 peak, this marks the highest level for more than 15 years, or since Dec. 6, 1926, when it stood at \$3.56. The increase over the comparative 1941 index of \$2.55 has widened to 39.2 per cent.

Up for the week were wheat, corn, rye, oats, mess pork, bacon, lard, cocoa, molasses, steers, and hogs. Declines occurred in barley, beans, peas, eggs, potatoes, and lambs.

Experience teaches that a good memory is generally joined to a weak judgment.—Montaigne.

★ THE CALL TO THE COLORS IS A CALL FOR DOLLARS ★

Dig deep. Strike hard. Our boys need the planes, ships, and guns which your money will help to buy.

Go to your bank, post office, or savings and loan association. Tell them you want to buy Defense Bonds regularly, starting now.

★